K PREDOSNUTKU USTAVE

Dosledna zunanja politika

Predosnutek ustave vsebuje novost tudi na torišču zunanje politike

V okviru diskusij o predosnutku nove jugoslovanske ustave je objavilo ljubljansko «Delo» sledeči članek Jožeta Smoleta:

Prevladuje splošno svetovno mnenje, da zunanja politika ni ustavno vprašanje, marveč stvar tekoče vladne politike. Razširjeno je mnenje, da je zunanja politika toliko podvržena spremembam, kar je odvisno od trenutnega položaja, da je sploh ni mogoče formulirati z ustavo države. Če bi se ustava spuščala na področje mednarodnih odnosov, bi to, kot se smatra, škodovalo zunanji politiki države, ker bi utegnila biti ustavna načela velika ovira ali cokla v uveljavljenju tekoče vladne zunanje politike.

Razlogi in argumenti te vrste za nas ne veljajo iz preprostega razloga, ker je mednarodna orientacija socialistične Jugoslavije načelna in dosledna. Prav to nam omogoča povzdigniti zunanjo politiko naše države na stopnjo ustave, da v temeljnem zakonu države jasno in precizno formuliramo i smer i vsebino i osnovna načela našega mednarodnega delovanja.

V tujini je ponekod še slišati mnenje, da se je jugoslovanska zunanja politika doslej le spreminjala. Trdijo namreč, da je nova Jugoslavija do leta 1948 uveljavljala eno politiko, po sporu s Stalinom pa da se je usmerila na drugo. Spekulirajo tudi v zvezi s tem, «ali ne bo Jugoslavija v prihodnje ponovno spremenila svoje zunanje politike». Tisti, ki tako modrujejo — ne glede na to, ali imajo slabe ali dobre namene — očividno ignorirajo neovrgljivo zgodovinsko dejstvo, da se je Jugoslavija zapletla v spor s Stalinom prav zaradi svoje dosledno načelne, neodvisne in resnično socialistične politike, tako notranje kakor tudi zunanje. Odtod so tudi vsa ugibanja «o bodočih spremembah politike» absolutno brez sleherne podlage.

Zunanja politika nove Jugoslavije se je izoblikovala v bistvenih obeležjih že pred uresničitvijo državne skupnosti enakopravnih jugoslovanskih narodov. Naša mednarodna orientacija se je gradila med revolucionarnim delavskim gibanjem Jugoslavije. Kot najnaprednejša družbena sila, ki se je borila za celotno preobrazbo družbe, se je KPJ zavzemala tudi za docela novo zunanjo politiko Jugoslavije.

Usmeritev na demokratično mednarodno orientacijo je prišla zelo močno do izraza že v začetku narodnoosvobodilne vojne. Ta smer se je čedalje bolj krepila z zmagovitim razvojem našega resnično avtohtonega vseljudskega gibanja. Globoka demokratična in socialistična vsebina našega boja za osvoboditev, neodvisnost in enakopravnost naše države kakor tudi za njen splošni preporod je določila tudi smer, vsebino in načela celotne zunanje politike nove Jugoslavije.

Zlasti važno je, da je tovariš Tito takoj v začetku narodnoosvobodilnega boja zastavil nalogo kovanja bratstva in enotnosti naših narodov. V užiški «Borbi», v septembru 1941, je tovariš Tito med drugim pisal:

«Ko so okupatorji podjarmili našo domovino, so nadaljevali uresničevanje svojega peklenskega načrta: do krvi, do izstrebljanja zanetiti spor med bratskimi narodi Jugoslavije. Treba je bilo preprečiti to peklensko sovražnikovo namero, in partija je brez obotavljanja napela vse sile, da zaščiti preganjane ljudske množice... Ko je kovala bratstvo in enotnost narodov Jugoslavije je KPJ organizirala oborožen boj proti okupatorju...».

Kovanje in razvijanje bratstva in enotnosti vseh narodov Jugoslavije se vleče ko rdeča nit skozi vse Titove govore in članke, skozi vse razglase in vse dokumente narodnoosvobodilnega gibanja, geslo bratstva in enotnosti je bilo organsko povezano z osnovnim akcijskim geslom «smrt fašizmu — svoboda narodu!».

V takšni notranji orientaciji na popolno odklanjanje nacionalnega zatiranja in sleherne nacionalne neenakopravnosti je pravzaprav vsebovana tudi ena glavnih zahtev naše zunanje politike. Gibanje, ki se je dosledno borilo proti slehernemu hegemonizmu in dominaciji, za pravilno ureditev odnosov med raznimi nacionalnostmi znotraj svoje države, se je že s tem opredelilo tudi za demokratično mednarodno orientacijo, za dosleden boj za uresničitev in razvijanje mednarodnih odnosov na temeljih popolne enakopravnosti. Osvobodilno gibanje, ki je v svoji notranji politiki izhajalo iz boja proti slehernemu nacionalnemu zatiranju, se je tudi na mednarodnem torišču opredelilo za odločen boj proti slehernemu nacionalnemu zatiranju v mednarodnih merilih, proti vsaki kršitvi in krnitvi neodvisnosti in suverenosti narodov in držav.

Narodnoosvobodilno gibanje je tudi v dejanjih dosledno uveljavljalo obveznosti, izvirajoče iz načela proletarskega internacionalizma. O tem zgovorno priča razglas CK KPJ na narode Jugoslavije v juliju 1941, takoj po Hitlerjevem napadu na ZSSR.

«Vi, ki ječite pod okupatorskim škornjem, vi vsi, ki ljubite svobodo in neodvisnost, ki ne marate fašističnega suženjstva, vedite, da je napočil trenutek boja za vašo osvoboditev izpod fašističnega osvajalca. Zato prispevajte svoj delež k boju za vašo svobodo pod vodstvom KP Jugoslavije! Boj SZ je tudi vaš boj, ker se bori tudi proti vašim sovražnikom, ki pod njihovim jarmom ječite... Pripravljajte se nujno na zadnji in odločilni boj, ne dovolite, da bi se prelivala dragocena kri junaških sovjetskih narodov brez vašega sodelovanja!»

Vsa naša narodnoosvobodilna borba je pomenila velik prispevek k splošni antifašistični akciji. To je bila konkretna uporaba načela antifašistične solidarnosti.

«Narodi Jugoslavije — je pisal tovariš Tito v «Borbi» 7. novembra 1942 — so skupaj s svojo narodnosovobodilno partizansko in prostovoljno vojsko ponosni, da lahko v sedanjem orjaškem boju prispevajo svoj delež za rešitev človeštva».

Nova Jugoslavija, ki je nastajala v izredno težavnih razmerah, je premogla sile, da je neposredno pomagala v razvijanju osvobodilnega gibanja in organiziranju partizanskih enot tudi v sosednih državah, zlasti pa še v Albaniji, Bolgariji in Italiji.

Zelo značilno je, da narodnoosvobodilno gibanje Jugoslavije nikoli ni imelo nikakršne ekspanzionistične težnje proti svojim sosedom. Okoliščine, da so vse sosedne države, izvzemši Grčijo in Albanijo, pripadale fašistični osi, nova Jugoslavija ni izkoristila za nekakšne svoje, sebične cilje. Tudi v tem se zrcali dosledno miroljubni in demokratični značaj zunanje politike, ki jo nova Jugoslavija vodi po končani drugi svetovni vojni ob doslednem spoštovanju neodvisnosti vsake dežele ter načela nevmešavanja v notranje zadeve drugih.

To bistveno obeležje naše politike je bilo najbolj nazorno izraženo v slovečem Titovem geslu: «Tujega nočemo, svojega ne damo!».

«Zdaj se bliža trenutek, ko bomo morali govoriti o mejah naše dežele — je rekel tovariš Tito v govoru na Visu 12. septembra 1944. — O tem nikoli, ves čas te vojne, nismo govorili. Toda o tem moram spregovoriti nekaj besed. Naše ljudstvo se je borilo za svojo svobodo, za svojo neodvisnost, za boljšo in srečnejšo prihodnost, toda bori se tudi za svoboditev tistih naših bratov, ki so desetletja ječali pod tujim jarmom... To je želja nas vseh, to je tudi želja vseh na oni strani. Mi tujega nočemo — toda svojega ne damo!».

Narodnoosvobodilno gibanje je slonelo na trdni veri v moč ljudskih množic, v njihovo ustvarjalnost. Spričo te neomajne vere v ljudske množice se je jugoslovansko osvobodilno gibanje takrat lahko zoperstavilo največjemu vojnemu stroju. Smatralo je, da so ideali, za katere se bore ljudske množice, tista moralna moč, ki je močnejša od sleherne oborožene sile. Bilo je prepričano, da ljudstvo, ki se bori za pravično stvar, čeprav ima opraviti z vojaško in materialno neprimerno močnejšim sovražnikom, nazadnje vendarle zmaga. Moralni faktor v mednarodnih odnosih, ki ga tako zelo poudarjamo, je bil torej za nas izhodišče tako med narodnoosvobodilno vojno kakor tudi v mirnem času. V tem pogledu so zelo pomembne besede tovariša Edvarda Kardelja v znanem članku z naslovom «Moč ljudskih množic» (30. maja 1945):

«Narodnoosvobodilno gibanje se je takoj v začetku gradilo v trdni veri v neizčrpno ustvarjalno moč širokih ljudskih množic... Resnično ljudsko, demokratično vodstvo, čvrsta organizacija in takšne organizacijske oblike i v boju i v graditvi oblasti, ki so omogočile in spodbujale najširše sodelovanje množic — to so bili faktorji, ki so predvsem omogočali, da je prišla do izraza ne samo volja osnovnih ljudskih množic, marveč tudi njihova neizčrpna ustvarjalna moč in polet, ki sta mu prinesla toliko zmag nad močnejšim sovražnikom».

Ves čas narodnoosvobodilne vojne se je Jugoslavija zavzemala za sodelovanje sil antifašistične koalicije, ker je smatrala, da je takšno sodelovanje, zlasti pa sodelovanje velikih sil, bistveno važno za pravilen razvoj mednarodnih odnosov po zmagi nad fašizmom in za zgraditev solidnih temeljev svetovnega miru.

Nova Jugoslavija se je vedno ravnala po želji, da razvija in vzdržuje aktivno sodelovanje z vsemi državami ne glede na družbeni red. To načelo smo uporabljali v dejanjih med osvobodilno vojno v našem sodelovanju z vsemi silami antifašistične koalicije, v povojnem obdobju pa je Jugoslavija stalno prispevala dokaze, da je iskreno zainteresirana za vsestransko mednarodno sodelovanje. Konkretno stanje naših odnosov z drugimi deželami še zlasti z velikimi silami, je bilo odvisno od njihovega stališča do Jugoslavije, do njene neodvisnosti in suverenosti.

«Ta pogodba — je rekel tovariš Tito ob ratifikaciji pogodbe z ZSSR 10. junija 1945 — ni naperjena proti nikomur, kdor ne želi avantur, podobnih Hitlerjevim in Mussolinijevim, kdor želi mir, kdor je prijatelj naše države in želi spoštovati njeno neodvisnost in svobodo, skratka, kdor nam želi dobro v našem napornem delu pri celjenju globokih ran, ki nam jih je zadal skupni sovražnik vseh združenih narodov. Naša dežela želi živeti v miru in prijateljskih odnosih ne samo z našimi sosedi, marveč tudi z našimi zavezniki iz tega velikega osvobodilnega boja. Z njimi želimo imeti prav tako najboljše odnose in sodelovati v miru, kakor smo sodelovali v vojni».

Nova Jugoslavija ni odstopala od jasnih demokratičnih načel mednarodnih odnosov ne med osvobodilno vojno ne v povojnem razvoju. Nikoli, niti v najtežavnejših trenutkih, ko je bila njena neodvisnost neposredno ogrožena, Jugoslavija ni sklepala niti najmanjših kompromisov ali koncesij v škodo svoje jasno opredeljene in neodvisne politike miru, socializma, enakopravnega sodelovanja in podpiranja vseh narodov, ki se bore za svojo osvoboditev in enakopravno mesto na svetu.

V urejanju mednarodnih problemov se je Jugoslavija vedno dosledno držala načela miroljubnega urejanja in odklanjala silo kot sredstvo za urejanje odprtih problemov. O tem zgovorno priča celotna praksa obravnavanja vseh mednarodnih vprašanj, vštevši tista, ki so neposredno posegla v nacionalne interese Jugoslavije, kakor je bilo denimo, tržaško vprašanje, pri čemer je politika Jugoslavije opravila izpit glede doslednosti in načelnosti.

Po pravici torej lahko govorimo o načelnosti in doslednosti naše zunanje politike že od začetka nastajanja nove Jugoslavije. Spreminjale so se nekatere oblike naše zunanje politike v odvisnosti od konkretnega položaja, toda njena vsebina je ostala nespremenjena. Bila so različna poudarjanja posameznih mednarodnih problemov, toda osnovni značaj, vsebina in smer našega mednarodnega delovanja so bili in so ostali vedno enaki.

Načelnost in doslednost zunanje politike Jugoslavije, ki jo potrjujejo dejanja od začetka narodnoosvobodilne vojne do danes, nam omogočata in dajeta pravico, da tudi v temeljnem zakonu naše dežele jasno opredelimo mednarodno orientacijo socialistične Jugoslavije, kakor je to predvideno v predosnutku ustave.

JOŽE SMOLE

Umetnine na dražbi

Na dražbi v galeriji Brera v Milanu: na vrsti je pravkar Modiglianijev «Roza akt» (na sliki desno), ki je bil prodan za 17 milijonov lir

V Novem Sadu proslava tiska narodnoosvobodilne borbe v Vojvodini

Ves ta teden — že od nedelje — proslavljajo v Novem Sadu tisk narodnoosvobodilne borbe v Vojvodini, ko istočasno praznujejo 20-letnico «Slobodne Vojvodine» in «Dnevnika». Položili so vence Svetozaru Markoviću-Tozi, Ciri Sovljanskemu, Branku Bajiću in Jovanu Popoviću ter organizirali razstave in podobno. Danes bo družabni večer kolektiva «Dnevnika» s podelitvijo spominskih plaket članom kolektiva. Jutri bodo odkrili spominsko ploščo na hiši, kjer je bila natisnjena četrta številka «Slobodne Vojvodine».

Od danes v Zagrebu razstava «naivnih»

ZAGREB, 15. — *Tu bo jutri otvoritev razstave del tako imenovanih naivnih umetnikov Jugoslavije iz zbirke zagrebškega novinarja Gerharda Lediča. O tej zbirki je Krsto Hege[illegible] napisal, da jo ima za «n[illegible]šo in najobsežnejšo, kar jih [illegible]mo».*

Iz revije «Borec»

Zadnja številka revije «B[illegible] je objavila odlomek iz [illegible] «Zadnja ura», ki jo je [illegible] mladi Claudio Puglisi, roj[illegible] Siciliji, a ga sedaj lahko [illegible] za Tržačana. Knjigo bo [illegible] založba «Lipa» v Kopru. [illegible] številki je tudi za nas po[illegible] zanimiv sestavek «Stroj iz [illegible]na za slovenske partizane[illegible]ga je po pripovedovanju A[illegible]ja Kumarja — strica Ma[illegible] na podlagi dokumentov [illegible] M.P. (Le zakaj piše Milan [illegible] Milan, istočasno pa Sore[illegible] Polde Vrbovšek pa piše o [illegible]šču «Fosse Ardeatine»; [illegible] so dodani trije posnetki. K[illegible]bovšek na koncu članka [illegible] da so Cave Ardeatine odd[illegible] domaj en kilometer od Se[illegible]novih vrat na južni strani [illegible] dostavlja: «Žal, da tega ne [illegible] naši potovalni uradi, ki [illegible]no ne pozabijo na vile fi[illegible] zvezd ob bližnji Via Appi[illegible]tica».

Predvajani filmski posnetki koncertov Artura Toscanini[illegible]

NEW YORK, 16. — *N[illegible] bodo «Italy-America Socie[illegible] na Kolumbijski univerzi [illegible]vajali filmske posnetke k[illegible]tov, ki jih je vodil pokoj[illegible]turo Toscanini. Posnetki [illegible] družine Toscanini in do[illegible] niso bili nikoli predvaj[illegible] javnost. Zaradi tega dejst[illegible] zaradi velikega spoštovan[illegible] katerim se newyorški gl[illegible]krogi spominjajo nepoz[illegible] dirigenta, se je zbralo i[illegible] število občinstva. Med d[illegible] so bili navzoči Walter in [illegible] da Toscanini, dirigentov [illegible]hči, italijanski generalni k[illegible] Farace, minister Gaspar[illegible] italijanske delegacije pri [illegible] rektor univerze Kirk, pr[illegible]nik «America-Italy Societ[illegible] ter Grimm ter mnogo [illegible]*

HUDE POSLEDICE VREMENSKIH SPREMEMB

Vardar je v Skopju prestopil bregove in poplavil vse ulice in trge mesta

Mesto je ostalo brez električnega toka - Povsod močna ohladitev, zlasti v alpskih predelih - Tudi v Angliji prvi sneg

BEOGRAD, 16. — Iz raznih krajev Jugoslavije prihajajo vesti o poslabšanju vremena in nagli ohladitvi. V višinskih krajih Bosne, v Sloveniji in celo v nekaterih nižinskih krajih je zapadel sneg. Na Triglavskem pogorju je bilo na Kredarici danes zjutraj 13 stopinj pod ničlo in okrog 90 cm snega.

Zaradi močnega deževja, ki je ponoči zajelo Kosmet in Makedonijo, so številne reke prestopile bregove in poplavile okolne kraje. Posebno sta zadeta srednji in zahodni del Makedonije, kjer so mnoga mesta in vasi poplavljene. V Ohridu je poplavljeno okrog 300 hiš, medtem ko sta se dve hiši sesedli. Iz vasi Kosel in Openica, ki sta popolnoma poplavljeni, so morali evakuirati prebivalstvo. V Kičevu je poplavljeno okrog 200 hiš, iz katerih so prav tako izselili prebivalce. Zaradi poplav je v mnogih krajih Makedonije prekinjen cestni promet.

Narasle reke Vardar, Crna, Bregalnica, Pčinja in druge so porušile mnogo mostov. Velik del Makedonije se je spremenil v ogromno jezero. Oblasti so mobilizirale vse sposobne moške.

Zdi se, da je v nevarnosti tudi nov železobetonski most čez Vardar, ki je največji v Jugoslaviji in bi moral biti otvorjen konec meseca. Reka Treska pa ogroža jez nove hidrocentrale.

Popoldne okrog 17. ure je Vardar v Skopju prestopil bregove in pričel poplavljati mesto. Po telefonskih poročilih, ki so prišla v Beograd okrog 20. ure, so vse ulice glavnega mesta pod vodo. Voda je prodrla v kleti in številne magacine in uničila velike količine živil. Na Trgu maršala Tita in na glavnih ulicah je voda dosegla višino 1 meter. Položaj je težko ugotoviti, ker je onemogočen vsak promet po mestu. V mestu so mobilizirali vsa prometna sredstva. Povzeti so ukrepi za evakuacijo prebivalstva iz ogroženih ulic. Položaj je kritičen, ker je mesto ostalo brez električnega toka in je v mraku. Pri reševanju pomagajo enote jugoslovanske armade in člani štaba za elementarne nesreče, ki utrjujejo nasipe Vardarja, da bi preprečili prodor vode v ostale kraje, ki še niso poplavljeni.

Doslej ni vesti o žrtvah. Pravo tropsko deževje pa se nadaljuje in bati se je še hujšega. Po zadnjih vesteh, ki so prispele v Beograd po vojaškem radiu, je višina vode v Skopju že presegla meter in še vedno narašča. Oblasti so prebivalstvo pozvale, naj si vzajemno pomaga.

RIM, 16. — Po deževju preteklih dni je v mnogih predelih države postalo jasno obenem pa se je znižala temperatura. Zlasti je to znižanje občutno v Dolomitih, kjer so v dolinah Ridanna in Passiria zabeležili 13 stopinj pod ničlo, na Giovu 11, na Paganelli 10 itd. V mestih v nižinah pa mrzli val ni znatno vplival na temperaturo.

V hribih je sneg že razmeroma nizko. V hribih nad Bologno sneži od davi v višini 700 m; sneži pa tudi drugod v Apeninih.

Na ligurski obali je bil danes močan veter.

Na področju mesta Orte je zaradi poplave, ko je Tibera prestopila bregove, nastala velika škoda.

LONDON, 16. — Preteklo noč je padel letošnji prvi sneg v severni Angliji, v Walesu in na Skotskem. Ker je zraven pihal močan in mrzel veter, je sneg napravil na večini cest plast ledu, ki zelo ovira promet.

VČERAJ V CAPE CANAVERALU

Uspela izstrelitev super-rakete «Saturn»

Raketa, ki je tehtala 540 ton in je bila 55 m dolga, se je v višini okrog 160 km na povelje z Zemlje razletela

CAPE CANAVERAL, 16. — NASA je sporočila, da je izstrelitev super-rakete «Saturn» uspela. Pet minut po izstrelitvi je bilo objavljeno, da sta bila drugi in tretji stadij rakete na povelje z Zemlje razstreljena v višini okrog 160 km, kot je bilo v naprej določeno.

«Saturn» so izstrelili ob 18,45 (po ital. času) iz Cape Canaverala. Ogromna raketa je tehtala 540 ton, bila je okrog 55 m dolga in je razvila suunek 1.300.000 liber ali 30 milijonov konjskih sil. Prvič se je zgodilo, da je prvi stadij nosil polno zalogo goriva 375 ton kerosena in tekočega kisika. Pri prejšnjih dveh poskusih, ki sta tudi oba uspela, je bilo v prvem stadiju «Saturna» 310 ton goriva.

Po izstrelitvi je «Saturn» v dveh minutah in pol dosegel hitrost 5000 km na uro. V višini 160 km je eksplodiral in razpršil okrog sebe znatno količino vode, ki je bila v drugem stadiju. Znanstveniki na Zemlji so z zanimanjem opazovali zlasti to fazo poskusa, ki naj bi pokazala, kaj se bo z vodo zgodilo v jonosferi in koliko časa bo trajal ledeni oblak. Nekaj sekund se je oblak drobcev ledu bleščal v soncu, potem pa se je vse razpršilo.

V ZDA menijo, da je «Saturn» najmočnejša raketa na svetu, razen če niso resnične domneve, da je sovjetska nosilna raketa, ki je pognala proti Marsu sondo «Mars I», prav tako ali pa še bolj močna kot «Saturn». To je bil tretji poskus, vseh pa jih bo deset in bodo opravljeni v nekaj letih. Po teh poskusih pa bo mogoče poleteti na Luno.

NEAPELJ, 12. — Neki dveletni deček se je doma dotaknil neizolirane električne žice. Električni tok ga je tako poškodoval, da je kmalu nato v bolnišnici umrl.

Nicola Di Nunzio in Grazia Pizzarella iz Turina, ki sta se fotografirala pred tremi dnevi, računajoč na skorajšnjo poroko. On pa se je zelo ponesrečil in 17-letna nevesta se je hotela vsekakor z njim poročiti. Poroka je bila opravljena na smrtni postelji. Komaj poročeni mož je namreč takoj umrl

Sovjetski baletniki v Beli hiši

WASHINGTON, 16. — *Predsednik Kennedy in njegova soproga sta včeraj zvečer sprejela v Beli hiši člane baleta «Boljšoj», ki se sedaj nahaja na turneji po ZDA. Predsednik je za nekaj minut prekinil svoje delo in prišel pozdravit 120 baletnikov, ki so bili gostje njegove soproge. Ravnatelj baleta Sol Hurok je povedal, da je predsednik izrazil sovjetskim umetnikom svoje občudovanje in svoje veselje, da jih ima kot goste v Beli hiši. Časnikarjem in fotografom vstop ni bil dovoljen. To je bil drugi sestanek zakoncev Kennedy s člani baleta «Boljšoj» iz Moskve. Predsednik je dal roko vsem plesalcem ter jim čestital za sijajno izvedbo Čajkovskega «Labodjega jezera», ki mu je prisostvoval v torek zvečer. Izrazil je željo, da bi se še sestal s plesalcem solistom Georgijem Solovjevom. Ruske plesalce sta spremljala sovjetski veleposlanik Dobrynin in njegova soproga.*

Fizik Edward Teller je prejel nagrado «Enrico Fermi»

NEW YORK, 16. — *Ameriška komisija za atomsko energijo je sporočila, da je bila nagrada «Enrico Fermi» za l. 1962 dodeljena prof. Edwardu Tellerju, fiziku madžarskega porekla, ki poučuje na univerzi Kalifornije. Ta nagrada, ki je s svojimi 50.000 dolarji (čez 30 milijonov lir) finančno najbolj pomembna nagrada, ki jo podeljuje vlada ZDA, je ustanovljena v spomin Enrica Fermija, ki je vodil skupino znanstvenikov, ki je 2. decembra 1942 izvedla prvo kontrolirano verižno reakcijo. Prof. Teller, ki ga imenujejo «oče atomske bombe», je šesti učenjak, ki je prejel to n[illegible] Po drugi svetovni vojni [illegible]gove študije pripomogle [illegible] delavi znanstvenih načel, [illegible] dovedla do izdelovanja [illegible]ve bombe. V motivaciji [illegible]sije za atomsko energijo [illegible]čeno, da so mu nagrada [illegible]ljuje za «njegove prispe[illegible] kemični in jedrski fizik[illegible]govo vodilno funkcijo [illegible] nuklearnih raziskavah in [illegible]gove napore za okrepitev [illegible]ne varnosti».*

Giulia Viozzija «Allamistakeo» bodo uprizorili v Mariboru

Opero «Allamistakeo» [illegible]ga komponista Giulia V[illegible] bodo predvajali v Mariboru [illegible] Sarajevu. V hrvaščini so [illegible] predvajali v Osijeku, [illegible] doživela vrsto predstav, [illegible]riboru pa jo bodo izvajali [illegible] v slovenščini. Mariborsko [illegible]zoritev pripravlja dirigent [illegible]ler, ki je tudi prevedel [illegible] dilo; premiera bo v drugi [illegible]vici decembra. Verjetno b[illegible]ro posnela tudi jugoslovansk[illegible] televizija. «Allamistakeo» je [illegible] bolj izvajana opera Giulia [illegible]zija in je že šla preko [illegible] jih italijanskih in evro[illegible] opernih odrov.

Andrej Tarkovski nagrajen tudi v San Francisco

Na filmskem festivalu v [illegible] Franciscu je prejel brazilsk[illegible] «O pagador de promessas» [illegible]grado za najboljši film. [illegible]ga je Anselmo Duarte. [illegible] je prejel že prej nagrado [illegible]nesu za najboljši glasbe[illegible]mentar. Nagrado za režijo [illegible] prejel mladi sovjetski [illegible] Andrej Tarkovski za film [illegible]nova otroška leta», ki je [illegible] nagrado tudi na beneškem [illegible]valu. Igralec George Wi[illegible] je prejel «ex aequo» nagr[illegible] najboljšega igralca stran[illegible]ge v italijanskem filmu «[illegible] sordine».

Tullio Serafin v rimski Operi

Dirigent Tullio Serafin je [illegible]stal glavni umetniški kon[illegible] pri rimski Operi. Serafin, ki [illegible] že 84 let, je bil od 1924 d[illegible] prvi dirigent v Metropolit[illegible] New Yorku. Sedaj se vr[illegible] rimsko opero, kjer je že b[illegible] let superintendant.

Hollywoodska kostumerka je napravila samomor

HOLLYWOOD, 16. — *N[illegible] si je prerezala žile zapestj[illegible] to pa je skočila z 11. nad[illegible]ja nekega hotela v Holly[illegible]du 60-letna Irene Gibbons, [illegible]lywoodska kostumerka. Za[illegible]la je več pisem, v katerih [illegible] o svojih finančnih težav[illegible] o bolezni moža, scenograf[illegible]liota Gibbonsa, ki bolehn[illegible] srcu. Med klientkami kost[illegible]ke Gibbons so bile Ma[illegible] Dietrich, Joan Crawford, I[illegible] Bergman, Claudette Co[illegible] Loretta Young, Rosalind Ru[illegible] Carole Lombard, Paulette [illegible]dard in June Allyson.*

* * *

V Parizu je umrl sk[illegible] Aleksander Spitzmueller, [illegible] njegovimi najbolj znanim[illegible] sta «Beati mortui» in eden [illegible] «Psalmov», ki so ju izvaj[illegible]vič na beneškem festivalu [illegible] 1952.

Druga izdaja «Zgodovine komunistične partije ZSSR»

V Sovjetski zvezi so izdali drugo, dopolnilno izdajo učbenika «Zgodovina komunistične partije Sovjetske zveze». Pričakuje se, da se knjiga vsak čas pojavi v knjigarnah. Delo ima 775 strani in njegova prva tiraža znaša milijon izvodov. Novejši dobi je posvečenih 278 strani. Delo se konča pri 22. kongresu KP SZ novembra 1961.

V uvodu te knjige je rečeno, da so v njej objavljeni nekateri novi dokumenti, ki «bolj vsestransko pojasnjujejo vprašanje nastanka in razvoja kulta osebnosti».

V novem učbeniku je rečeno, da je že pred XVII. kongresom partije v januarju 1934 nastalo vzdušje kulta Stalinove osebnosti in da so mnogi na kongresu menili, da je prišel čas, ko je treba Stalina odstraniti s položaja generalnega sekretarja partije in ga postaviti na drug položaj».

Skupina avtorjev tega učbenika na čelu s Ponomarjovom piše, da je Stalin že takrat začel verjeti v svojo nezmotljivost in da se je odmikal od leninističnih norm. Čedalje bolj so se kazale nekativne posledice njegovega značaja, je rečeno nadalje v učbeniku, nenormalni položaj, ki je nastal v partiji, pa je povzročil med nekaterimi komunisti, zlasti med starimi leninskimi kadri, vznemirjenost. Prav v tem trenutku pa je bil umorjen Kirov in njegov umor še zdaj pojasnjujejo. To je dalo Stalinu povod za množične represalije in najbolj grobe kršitve socialistične zakonitosti.

V knjigi je rečeno, da so se represalije začele ne samo proti bivšim idejnim nasprotnikom, temveč tudi proti večjemu številu vdanih komunistov. V tej zvezi je zdaj v učbeniku objavljeno tudi gradivo, ki ga je zadnje čase objavil sovjetski tisk o nekaterih uglednih komunistih, žrtvah represalij, rehabilitiranih po XXII. kongresu.

V knjigi pa je zdaj prvikrat objavljeno gradivo o Stalinovih napakah med kolektivizacijo v Sovjetski zvezi v tridesetih letih. Rečeno je, da Stalin ni upošteval Leninovih opozoril, kar je povzročilo pretirano naglico v uveljavljenju kolektivizacije, kršitev načela prostovoljnosti ter uporabo nasilja in podružbljanja celo drobnice in perutnine.

Pisci knjige poudarjajo, da je bila Stalinova nesposobnost, da oceni tesno povezanost kmetov z njihovimi majhnimi gospodarstvi in pomanjkanje želje, da posluša krajevne partijske delavce, «eden največjih napačnih računov in vir številnih napak v začetku množičnega kolhoznega gibanja». Posledica take Stalinove politike je bila množično uničevanje živine na sovjetski vasi in «nevarni znaki nezadovoljstva kmečkih množic». V učbeniku je rečeno, da so od leta 1930 do leta 1932 preselili kake štiri milijone kulaških družin v zahodno Sibirijo in Kazahstan.

Medtem ko je vloga Stalina v oktobrski revoluciji prikazana v pravilni obliki, je tudi njegova odgovornost v drugi svetovni vojni jasno podana. «Po Stalinovi krivdi je bil v prvih dneh vojne izgubljen dragocen čas pri pripravah za odgovor na napad. Del odgovornosti pada tudi na ljudskega komisarja Semjona Timošenka ter šefa glavnega štaba Žukova, ki nista sprejela potrebnih ukrepov, da bi vojsko pripravila za vojno.» Nadalje piše nova zgodovina: «Stalin ni bil dovolj buden. Ni se zavedal položaja in napravil je težke napake, ki so partijo ovirale pri sprejemanju potrebnih ukrepov.»

V tej novi izdaji, ki so jo začeli pripravljati po 20. kongresu v februarju 1956, pa ni nikakega sledu «kulta osebnosti» do sedanjega predsednika vlade Hruščova. Omenja se prvič l. 1920 med «organizatorji zmage velike revolucije in novimi vodilnimi kadri». Nadalje se pojavi poleti 1926 med člani «aparata»: začel se je boj proti trockizmu (v prejšnji izdaji njegovo ime ni bilo omenjeno niti enkrat). Na straneh, ki so posvečene drugi svetovni vojni, se ime Hruščova pojavi bolj pogosto. Omenja se zlasti kot poveljnik vojaškega sveta stalingrajske fronte.

Odstranjene so zadnje strani prejšnje izdaje, ki so bile posvečene velikim stalinskim čistkam l. 1937. Tu so bili obdelani procesi proti «trockističnim in buharinskim pošastim, ki so skušale po poveljih svojih gospodarjev iz meščanskih vohunskih služb doseči namen, ki so si ga postavile ter uničiti partijo in sovjetsko državo». Med temi je bil tudi maršal Tuhačevski ter voditelji Rdeče armade, ki so bili pozneje rehabilitirani. Nova izdaja sicer potrjuje, da je Leon Trocki izdal tako državo kot partijo. Buharin, Zinovjev, Pjatakov so tudi navedeni kot antibolševiki. Molotov se je pa prvič postavil na protipartijsko stališče že po l. 1912, ko se je kot tajnik uredništva «Pravde» pokazal spravljiv proti «likvidatorjem», proti katerim je nastopal Lenin. V protipartijski skupini so navedeni tudi Vorošilov, Kaganovič in Malenkov. Ponovljene pa so tudi obtožbe proti Žukovu iz časa njegove odstranitve iz CK in obrambnega ministrstva.

Kolikor zadeva čas po vojni, podčrtava učbenik, da je nastanek ljudske republike Kitajske «dogodek največje važnosti» in bo imel «v zgodovini gibanja za osvoboditev sveta drugo mesto za oktobrsko revolucijo».

Razen teh in nekaterih drugih dopolnitev glede na prvo izdajo te zgodovine pa so v sedanji drugi dopolnjeni izdaji «Zgodovine KP ZSSR» ponovljeni že običajni napadi, da je resolucija Informbiroja proti Jugoslaviji leta 1948 «v osnovnih gledališčih pravilna» in ponavlja obsodbo iz l. 1957 proti «antileninističnim» koncepcijam jugoslovanskih voditeljev. Končno izključuje albansko partijo iz seznama «avantgardnih marksistično-leninističnih partij, ki so sedaj na oblasti».

REFORME PRED PLENUMOM CK KP SZ

Zanimiva razpravljanja v zvezi s «Harkovskim eksperimentom»

Nasprotujoča si mnenja med Libermanom, harkovskim profesorjem, in Forom, ravnateljem Znanstveno-raziskovalnega inštituta državne komisije za načrtovanje

Vsi priznajo «harkovskemu eksperimentu», da je ugotovil in teoretično obdelal nove odnose in potrebe v mehanizmu sovjetske ekonomike, oziroma, kakor je harkovski profesor Liberman sam formuliral, «izmenjavo medsebojnih odnosov med podjetji in narodnim gospodarstvom». Predstavniki višjih gospodarskih organov in inštitutov, pa, nasprotno od predstavnikov podjetij, odrekajo vrednost končnega učinka «harkovskega sistema» za gospodarstvo kot celoto.

On, pripominjajo, ne vodi dovolj računa o integralnih potrebah gospodarstva in načelih centraliziranega načrtovanja. Po mnenju skupine uglednih gospodarstvenikov, izraženem v nekem članku, ki je izšel v «Komunistu», je harkovski sistem «v povečanju vloge gospodarskih stimulansov prišel do predlogov, kateri v resnici vodijo do slabitve planskih načel v narodnem gospodarstvu».

Protislovje je v tem, ker Liberman smatra, da ekonomski instrumenti, kakršna sta n. pr. zaslužek in cena, lahko tudi na osnovi določenega ekonomskega avtomatizma v celoti zagotove pozitivne rezultate, vtem ko skupina ekonomistov v «Komunistu» zastopa mnenje, da je «avtomatsko delujoči mehanizem» nespremenljiv v načrtnem gospodarstvu in da nima možnosti za «samoreguliranje proizvodnje», oziroma, da je to samoreguliranje nepravno.

Liberman je na nekem zaključnem posvetovanju ekonomistov in gospodarskih funkcionarjev v Moskvi — na katerem je bilo treba zbrati ves potrebni material za Centralni komite — na koncu svojega govora rekel: «Če bomo mi ekonomisti delovali enotno in če bomo skupno prebrodili kritično obdobje privajanja na novo, ne da bi zapadli v paniko, se mi zdi, da bomo dobro koristili stvari izgraditve materialno-tehnične osnove komunizma».

Ravnatelj Znanstveno-raziskovalnega inštituta državne komisije za načrtovanje, For, pa je kmalu zatem že omenjene Libermanove besede imenoval «patetiko», dokazujoč jim znanstveno vrednost. Kritike harkovskega sistema so enostranske, je ocenil For. Glede na to, da on načeluje inštitut, ki mora komisiji za načrtovanje predložiti tudi dokončne zaključke diskusij ter eksperimentov v zvezi z reformo načrtovanja, je s tem verjetno izrazil tudi uradna stališča, ki jih bomo v kratkem čuli na plenumu Centralnega komiteja.

Zaključna moskovska debata o reformi planiranja ter upravljanja je prikazala dokaj jasno nasprotovanje med stališči predstavnikov proizvodnih enot in višje gospodarske administracije. Bilo bi pa preveč poenostavljeno in enostransko prikazati to diferencijacijo v klasični obliki nasprotij med proizvajalci in birokracijo.

In, kakor je po dolgih desetletjih Stalinovega birokratizma involucije neizbežno, da se birokratski odpori še naprej pojavljajo, se današnje nasprotje vendarle ne odvija samo v takihle enostavnih terminih. Ono ima širše in globlje pogoje v sami notranji dinamiki sovjetskega gospodarstva. Tendenca k centralizaciji je lahko — a v določeni meri tudi je — posledica subjektivnih birokratskih tendenc in krepitve, vendar ima v tem primeru tudi svojo objektivno osnovo.

Velikanski teritorialni razponi Sovjetskega gospodarstva, heterogenost njegovih struktur in tradicij, njegove astronomske številke (700 tisoč industrijskih podjetij) in pa potreba da se ta zlijejo v eno samo integralno celoto, ustvarjajo objektiven kompleks centralizacije, katera je otežkočena in poudarjena s subjektivnimi birokratskimi tendencami, vendar se v njih nikakor ne izčrpuje, tembolj, ker se kompleksu centralizacije pridružujejo še objektivne potrebe centralne akumulacije, in to v pravtako orjaških obsegih.

Velike kapitalne investicije v industrijske velikane, vojni izdatki, osvajanje vesolja, vse kar SZ mora vlagati za ohranjevanje in izgraditev materialne osnove v zvezi s svojo kvalifikacijo velike sile in zaradi vodenja «velike tekme z ZDA», v progresivnih proporcih povečuje zahteve centralne akumulacije. Nezaokrožena industrijska revolucija v sovjetskem gospodarstvu, kakor tudi njena na nekaterih področjih še vedno neizdelana fiziognomija pa ceno teh naporov še povečujeta.

Zato se v diskusijah o reformi ter v procesu decentralizacije neizbežno pojavlja vprašanje: koliko nas lahko stane decentralizacija? Koliko bodo zaradi nje trpeli fondi centralne akumulacije? In, če ne bodo trpeli, ali se bo potem še sploh kaj našlo v decentraliziranih fondih podjetij in krajevnih organov?

Kot po vsem izgleda, se smatra, da bi stopnja decentralizacije in ekonomizacije po «harkovskem sistemu» ogrozila stabilnost fondov centralne akumulacije in da zahteva ceno, katere bi ta akumulacija v trenutnih pogojih notranjih in zunanjih naporov ne mogla plačati.

Vse te okoliščine so v zadnji, predplenumski fazi diskusij pripeljale do poudarjanja centralizma kot objektivne in zaenkrat nezamenljive konstante v strukturah sovjetskega gospodarstva. Gre pa za to, da se ona v kar največji meri osvobodi birokratskega bremena in subjektivizma. In s tem se bo v prvi ukvarjal tokratni plenum.

V tem smislu so tudi že formulirani nekateri predlogi. Formule «harkovskega sistema» se glede na njihovo splošno veljavnost sicer zavračajo, vendar se njihovi elementi o ekonomskem kriteriju in samostojnosti podjetij v nekaterih operacijah vključujejo v druge, kompromisne formule. Z drugimi besedami bi se lahko reklo, da se splošna tendenca reforme giblje v smeri «harkovskega sistema», vendar pa še ne dosega njegovih skrajnih konsekvenc.

Sicer mora o vsem svojo zadnjo besedo izreči plenum. Lahko pa se že zdaj reče, da bo on zajel doslej najširši kompleks v postopni reformi odnosov in struktur sovjetske ekonomike, katera se je bila začela že s prvimi ukrepi decentralizacije l. 1957.

V tem kontekstu bo, kot se zdi, plenum proučil še en aspekt sovjetske organizacije: mesto in vlogo partije. Javna diskusija se o tem sicer ni vodila, vendar je bilo moč izvedeti, da so bile tudi v tem pogledu ventilirane določene reforme. Tako obstaja predlog, da se v partijskih vodstvih ustvarita dva biroja: za industrijo in poljedelstvo, ki bi delovala povsem samostojno in ločeno. Sam predlog pa dokazuje, da se mesto in vloga partije tudi v novi reformi nista menjala, da sta še vedno vseobsežna.

Partija še naprej odloča, organizira in najbolj neposredno izvaja sleherno orientacijo in nalogo. Razdelitev partijskega vodstva na del, ki bi se ukvarjal z industrijo, in oni, katerega naloge bi bile na področju poljedelstva, bi v resnici imela še bolj poudariti takšno njeno vlogo in še bolj vključiti partijske organe terena v neposredno akcijo.

Torej, konec konca, gre za iskanje novih reform za izvajanje starih funkcij (v partijski organizaciji), ob istočasnem uveljavljanju novih funkcij na osnovi nekaterih starih reform (v gospodarski organizaciji) in, nazadnje, gre za iskanje nekaterih novih funkcij in oblik (v splošnopolitičnem in gospodarskem mehanizmu). Tokratni plenum Centralnega komiteja KPSZ pa bo moral celotnemu kompleksu vseh teh reform določiti mere in obseg, da bi tako fiksiral novo točko notranjega ravnovesja.

F. BARBIERI

Slavni tenorist Giuseppe Di Stefano bo danes pel Cavaradossija pri premieri opere «Tosca» v Gledališču «Verdi»

PRIMER, KAJ VSE JE MOČ DOSEČI Z VZTRAJNOSTJO IN VESELJEM

Bivši zgledni partizanski bolničar dosegel naslov zdravnika

Kako je Metod Georgievski postal partizanski bolničar - Veselje za medicino ga pripelje v šolo za zdravniške pomočnike - Vpis na ljubljansko medicinsko fakulteto

Dr. Metod Georgievski z ženo in otrokoma v ljubljanskem Tivoliju. V času svojega napornega študija, je vedno našel čas za takle osvežujoči sprehod

Dogodek, do katerega je te dni prišlo na ljubljanski medicinski fakulteti v zvezi z zdravnikom Metodom Georgievskim, ni izjema samo za vse jugoslovanske univerze, pač pa verjetno tudi za vse medicinske fakultete, kar jih je v Evropi ter na svetu nasploh. Tu ni bilo podobnih primerov že kar obstajajo. Primer dr. Metoda Georgievskega pa dokazuje, kakšne možnosti socialistična družba in njena ureditev dajeta vsakemu svojemu državljanu za dosego tudi najvišjih življenjskih ciljev. Metod Georgievski je, kot mizar, doma iz majhne vasice pri Strunici v Makedoniji, dosegel pred kratkim svoj cilj, postal je zdravnik. Ko se mu je ta davna njegova želja končno izpolnila, se z veseljem in ponosom spominja, svojih prvih uspehov v medicini, ki jih je žel v partizanih v Makedoniji.

Ko je Metod Georgievski 10. oktobra 1944 odšel v partizane, da bi se v njihovih vrstah boril proti osovraženim fašističnim tolpam, je menda prav nekje na slavnem Kosovem polju dobil garje. V neznosnih bolečinah, s krvavimi ranami po vsem telesu, ko že ni več vedel, kaj storiti, se je kot partizan vendarle upal zateči se k svoji danes že pokojni materi, ki je živela na svojem kmečkem domu v Kunjarevu, ki je takrat pripadalo občini Novo selo. Ko je dr. Georgievski, misleč, da je neozdravljivo bolan, legel v posteljo, pripravljeno zanj na podstrešju rojstne hiše, natrpanem s papriko in čebulo, je bil trdno prepričan, da iz nje ne bo več vstal. V resnici pa je že v nekaj dneh ozdravel. Ozdravila ga je mati s pomočjo domačih zdravil, napravljenih iz makedonskih rož in gozdnih rastlin. In, ko se je tako pozdravil, se je Metod Georgievski spet vrnil v svojo partizansko enoto. Kmalu po svojem prihodu je izvedel, da je nekje sredi ozemlja, v obmejnem trikotu Jugoslavija — Grčija — Bolgarija, cela partizanska četa zbolela za garjevostjo. Takoj je partizansko poveljstvo odločilo, da pošlje Georgievskega zdravit omenjene partizane, in sicer po receptu, kakršnega mu je bila dala njegova mati, preden se je znova vrnil v svojo partizansko enoto. V nekaj dneh je dr. Georgievski ozdravil vse borce, ki so bili zboleli za garjevostjo. Kot improvizirani zdravnik in partizan je pri zdravljenju svojih tovarišev za garjevost kmalu ugotovil, da se ta bolezen, poleg z raznimi zeliščih, najbolj uspešno zdravi z žvepleno mastjo. Zaradi svojih uspehov, ki jih je v svojem delu dosegel, so ga tako ozdravljeni partizani, kakor tudi drugi, ki je z njimi prihajal v stik, proglasili za doktorja in svojega partizanskega zdravnika.

Že v partizanih je Metod Georgievski skušal razširiti svoje medincinsko znanje, pri čemer mu je zelo pomagal partizanski zdravnik dr. Aleksandrov. Ves čas borbe je potem kot bolničar prisostvoval vsem, tudi najtežjim operacijam, skupno s svojimi tovariši, poklicnimi zdravniki, in to v najrazličnejših partizanskih in, po vojni, mirnodobskih vojaških bolnicah.

Prvega marca leta 1948 se je Metod Georgievski vpisal v šolo za medicinske pomočnike v Beogradu, ki jo je zatem leta 1951 dovršil v odličnim uspehom. Kot zdravniški pomočnik je poleg drugega bil opravil tudi vrsto predavanj iz ljudske medicinske znanosti, kakor tudi iz sodobne medicine. In to ne samo za potrebe vojske in preprostega prebivalstva, marveč tudi v raznih šolah za medicinske sestre in pomočnike. Povsod je s svojim znanjem potrdil, da so ga partizani v pretekli vojni docela upravičeno proglasili za zdravnika. Leta 1954 pa je iz vojske izstopil in se vpisal na ljubljansko univerzo kot študent medicinske fakultete. Za izpite prvega leta je dr. Georgievski rabil tri leta. Največ težav mu je, kot nekdanjemu ročnemu delavcu, povzročalo učenje kemije, za izpit katere se je moral pripravljati dve leti. Mnogo truda je vložil, da je drugega za drugim obvladal vse predpisane predmete, položil izpite ter postal zdravnik splošnega zdravilstva. Toda, največ preglavic mu je med vsemi predmeti vendarle povzročil študij anatomije, ki se z njim vsi študentje medicine, kot znano, morajo trdno spoprijemati.

Spoznal sem ga, ko je še bil študent, in postala sva prijatelja. Večkrat sem občudoval energijo, ki je z njo vedno premagoval vse gmotne in druge zapreke, samo da bi prišel do cilja, ki si ga je bil zastavil, se pravi, da bi postal zdravnik. Ko sem ga tako med študjem opazoval, sem večkrat moral ugotoviti, kakšni neizčrpni viri moralne moči in volje se skrivajo v njem. Bil sem prepričan, da bo svoj cilj dosegel, če ne zaradi drugega, pa prav gotovo za to, da opraviči zaupanje svojih bivših tovarišev partizanov, ki so ga v času borbe vsi navdušeni bili proglasili za doktorja. In, ko je to v resnici tudi postal, me je pri prvem srečanju v Ljubljani povabil, da skupno proslaviva njegov doktorat. Vabilo sem z veseljem sprejel. A brž ko so naši mizarji iz Šentvida izvedeli, da je njihov poklicni tovariš postal doktor, že so od vseh strani začele deževati čestitke, ki jih od njih dr. Georgievski prejema malone vsak dan. Pa ne samo od njih, marveč tudi od mnogih drugih, ki ga poznajo, posebno pa od strani njegovih bivših tovarišev partizanov. Tako je dr. Metod Georgievski dosegel svoj cilj, ki si ga je bil postavil takrat, ko se je bil kot zvesti sin makedonskega ljudstva vključil v partizanske vrste in postal eden najboljših in najpožrtvovalnejših partizanskih bolničarjev v svojem okolišu.

LOJZE ŽITNIK

120 LET MATICE HRVATSKE

Važno delo v prid narodne kulture

Povezava med Matico hrvatsko ter Maticama v Srbiji in Sloveniji - Dragocena založniška dejavnost

Pred 120 leti, leta 1842, je bila v okviru Narodne čitalnice ilirske ustanovljena Matica hrvatska.

V zvezi z buditvijo narodov v Evropi, posebno slovanskih, so se začele povsod ustanavljati matice, v cilju, da s pomočjo prosvetnega dela pomagajo pri oblikovanju narodnosti. Tako je bila l. 1826 ustanovljena Matica Srpska, Matica Češka, po vzoru nanje pa je bila na sejah z dne 11. in 12. februarja 1842 v okviru Ilirske čitalnice ustanovljena tudi Matica Ilirska. Pojavila se je kot društvo, katerega namen je bil dati hrvatskemu ljudstvu potrebne knjige, s pomočjo katerih bi dvignilo svojo kulturno raven in se postavilo po robu Madžarom, ki so ga hoteli raznaroditi, kakor so preko hrvatskega ozemlja hoteli priti na morje in se tako spremeniti v primorski narod.

Glavna naloga Matice Ilirske je bilo tiskanje knjig. Pobudnik in predsednik Matice Ilirske, grof Janko Drašković, je bil določil vsebino in namen njenega dela. Na osnovi sklepa njene takratne uprave, je Matica Ilirska imela v prvi vrsti izdajati stare hrvatske pisatelje, zatem tudi druge. Prva izdana knjiga je bila «Osman» Ivana Gundulića. Poleg tega je bila leta 1844 tiskana tudi tragedija «Teuta» Dimitrija Demetra. Začetek je bil, kot razvidno, v znaku borbene literature. Matica Ilirska pa je izdala še vrsto drugih del, leposlovnih, znanstvenih in takšnih, ki so popularizirale znanost. Ko pa je, v začetku absolutizma, Ilirska čitalnica, kot nevarna, prenehala obstajati, je pa Matica Ilirska še naprej živela. Podpirali so jo vsi narodno zavedni hrvatski ljudje, naj so pripadali kateremu koli sloju.

Leta 1874 je Matica Ilirska menjala svoje ime in ga spremenila v Matico Hrvatsko. Ta je še bolj okrepila svojo dejavnost. Izdala je vrsto knjig takrat najuglednejših hrvaških pisateljev, kot na primer Avgusta Šenoe, Josipa Evgena Tomiča, Tresića Pavičića in drugih. Tako je Matica Hrvatska postala za Hrvate glavno središče, kjer so se izdajale hrvaške knjige. In vse od tistih dni je ona med svojim ljudstvom opravljala omenjeno izredno važno narodnovzgojno delo.

Med pobudniki in člani Matice je gotovo bil na prvem mestu Janko Drašković. Poleg njega pa je treba omeniti še Vjekoslava Babukića, tajnika Matice Ilirske, Ivana Kukuljevića, Avgusta Šenoo, kot njenega podpredsednika, Ivana Kostreničića in vrsto drugih.

Matica je že v začetku navezala stike s kulturnimi ustanovami v Srbiji, Sloveniji in Crni gori. Zanimivo je sodelovanje z Matico Srpsko, ko je ta v času vojne leta 1848 poslala iz Pešte Matici Hrvatski v 'znak ljubavi i zamjenite sloge slavjanske» štiri zvezke Letopisa. In ko so leta 1861 v Novem Sadu slavili 100-letnico velikega dobrotnika Matice Srpske, Save Tekelije, je Matica Hrvatska poslala na proslavo dva svoja člana, katera sta, po vrnitvi domov, poudarila «sijajni duh bratske sloge in ljubezni, ki je na tej svečanosti vladal». Po osvoboditvi je prišlo še do sodelovanja glede sestave pravopisa, srvatsko-srpskega slovarja, kakor tudi v pogledu sestave zgodovine književnosti jugoslovanskih narodov, pri čemer so sodelovale Matica Hrvatska, Matica Srpska, Matica Slovenska in stolica za makedonsko književnost iz Skopja. Kot zanimivost bi omenili, tudi, da je vladika Rade poslal Matici hrvatsko-srbskega slovarja, kakor se mu je ta iskreno zahvalila ter mu poslala v dar nekatere knjige.

Med najpomembnejšimi deli iz hrvatske književnosti, ki jih je Matica Hrvatska izdala, sodi, torej, kot že omenjeno, «Osman» Ivana Gundulića, z dopolnilom XIV. in XV. speva Ivana Mažuranića, zatem je treba še omeniti pravopis, zgodovino književnosti jugoslovanskih narodov, terminološke slovarje, izdajo «Pet stoletij hrvaške književnosti», pedagoški leksikon, mitološki slovar, monografijo o Ivanu Meštroviću itd.

Matica Hrvatska razpolaga danes z več knjižnicami, kjer je moč dobiti vsa dela, od grško-rimskih klasikov do najsodobnejših pisateljev, od zgodovine umetnosti do zgodovine književnosti, političnih zgodovin, pedagogije, sociologije, zgodovine NOB itd. itd., kar jasno priča o tem, kako živo se je vključila s svojim delom tudi v najnovejša dogajanja, ključ svojemu visokemu jubileju, se pravi ključ svojim 120 letom plodnega ter požrtvovalnega dela v prid svojega ljudstva.

Vpliv vremena na ljudi

Spremembe v električnem polju atmosfere imajo svoj biološki učinek tudi na človeški organizem, posebno pri ljudeh, ki so občutljivi za vreme. Zaradi tega so zdaj iščejo sredstva za odpravo, oziroma preprečitev takihle električnih izpraznitev v atmosferi.

O tem vprašanju je objavil svoj referat izraelski učenjak Nathan Robinson s tehnične visoke šole v Haifi. On je navedel nove podatke, kateri potrjujejo dokaze in prve izkušnje zdravnikov ter učenjakov o medsebojni zvezi med atmosfersko električnostjo in organsko občutljivostjo glede vremenskih sprememb.

Pri normalnem atmosferskem zraku ima zrak v Izraelu 10 odstotkov več pozitivnih kot negativnih ionov.

Profesor Robinson trdi, da se ljudje počutijo tem ugodneje, kjer je v atmosferi negativnih ionov.

RADIO TELEVIZIJA

SOBOTA, 17. NOVEMBRA 1962

Radio Trst A

7,30: Jutranja glasba; 11,30: Sopek slovenskih pesmi; 11,45: Vrtiljak; 12,30: Za vsakogar nekaj; 13,30: Plošče prvič v oddaji; 14,40: Pojejo Jelka Cvetežar, Duo sa Kvarnera in Majda Sepe'; 15,00: Mali koncert; 15,30: «Kupil sem staro skatlo», radio komedija; 16,20: Zbora in orkestra Jacques Helian in Les Baxter; 17,00: S produkcijo gojencev tržaškega konservatorija; 17,30: Sem in tja po lahki glasbi; 18,00: Sodobna slovenščina; 18,15: Umetnost, književnost in prireditve; 18,30: Jazz panorama; 19,15: Italijanske pesmi; 20,00: Sportna tribuna; 20,30: Teden v glasbi; 20,40: Zbor Slovenske filharmonije; 21,00: Igor Stravinski: Apollon Musagete, ballet et deux Tableaux; 21,30: Vabilo na ples; 22,30: Godalni orkestri; 23,00: Glasba za kitaro.

Trst

12,00: Plošče; 12,20: Glasbeni program; 12,25: Tretja stran; 13,15: Operetna glasba; 13,35: Eno uro v diskoteki.

Koper

6,15: Jutranja glasba; 7,00: Prenos RL; 7,15: Glasba za dobro jutro; 12,00: Glasba po željah; 12,45: Lahka glasba; 13,40: Popevke in ritmi; 14,30: Mali koncert zabavne glasbe; 15,30: Petnajst minut z zavoljnimi Kranjci; 15,55: Lahka glasba; 16,00: Izbrali so — glasbeni program; 16,45: Tri kompozicije med notami; 17,40: Jazz koktaj; 18,00: Prenos RL; 19,00: Poje Fausto Cigliano; 19,30: Prenos RL; 22,00: Plesna glasba; 23,00: Prenos RL.

Nacionalni program

6,30: Vreme na ital. morjih; 8,20: Omnibus; 10,30: Oddaja za šolarje; 11,00: Nadaljevanje Omnibusa; 12,00: Pojejo Emilio Pericoli, Walter Romano in drugi; 13,30: Sodobni motivi; 14,55: Vreme na ital. morjih; 15,15: Pregled lepih umetnosti; 15,30: Italijanske narodne pesmi in plesi; 16,00: Oddaja za bolnike; 16,30: Lirična glasba na plošče; 17,25: Izžrebanje loterije; 17,30: Simfonični koncert, dirigent Alfredo Antonini; 20,25: «Šola bolečine», radijska igra; 21,00: Orkestri pod vodstvom Ray Conniffa in Dona Coste; 21,30: Italijanske pesmi; 22,40: Plesna glasba.

II. program

8,00: Jutranja glasba; 8,35: Poje Cocky Mazzetti; 8,30: Sodobni ritmi; 10,35: Pesmi; 11,00: Glasba za vas, ki delate; 13,00: Gospa ob 13, vam predstavlja; 14,00: Nunzio Filogamo vam predstavlja «Canzonissima»; 14,05: Pevski program; 14,45: Najnovejše na ploščah; 15,00: Melodije iz filmov; 15,15: Glasbeni kotiček; 15,35: Popoldanski glasbeni program; 16,50: Plesna glasba; 18,35: Vaši najljubši pevci.

III. program

18,30: Gospodarska rubrika; 18,40: Nekaj o prijetnih knjigah; 19,00: Ernst Krenek: Tri pesmi za bariton in klavir; 19,30: Vsakovečerni koncert; 20,30: Revija revij; 20,40: Koncert za violončelo in orkester; 21,20: Mala pesniška antologija; 21,30: Simfonični koncert; prenos iz Avditorija v Turinu.

Slovenija

5,00: Dobro jutro; 8,05: Poštarček v mladinski glasbeni redakciji; 8,35: Iz Lipovškovih skladb; 8,55: Radijska šola za nižjo stopnjo; 9,45: Pesmi in plesi iz Litvanije; 10,15: Mendelssohnov violinski koncert v interpretaciji Yehudi Menuhina; 10,55: Vsak dan nova popevka; 12,05: Kmetijski nasveti; 12,15: Poje ženski vokalni kvartet; 12,30: Paganini in Liszt; 13,15: Zabavna glasba; 13,30: Od popevke do popevke; 14,05: Marjan Kozina: Baletna suita; 14,35: Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo; 15,15: Za razvedrilo in oddih; 15,40: Med amaterskimi zbori; 16,00: Vsak dan za vas; 17,50: Klavir v ritmu; 18,10: Veliko glasbe — malo instrumentov; 18,30: Domače polke in valčki; 19,05: Glasbene razglednice; 20,00: Naš variete; 22,15: Oddaja za naše izseljence; 23,05: Veseli intermezzo; 23,15: Skupen program JRT — Plesno glasba iz studia Ljubljana.

Ital. televizija

Od 8,30 do 15,00 Šola; 17,30: Oddaja za najmlajše; 18,30: Nikoli ni prepozno; 19,00: Dnevnik; 19,20: Oddaja za delavce; 20,00: Sedem dni v parlamentu; 20,20: Šport; 20,30: Dnevnik; 21,05: Glasbeni spored, s sodelovanjem Alice in Ellen Kessler; 23,30: Dnevnik.

DRUGI KANAL

21,05: Predavanje o italijanskih klasikih, zatem dnevnik; 22,20: «Svilena lestev» komična opera.

Jug. televizija

Beograd 17,40: Spored za otroke; 18,40: Po muzejih in galerijah; 19,15: Ustavna tribuna, Ljubljana 19,30: TV obzornik, Zagreb 19,30: TV pošta, Beograd 19,45: Propagandna oddaja, JTV 20,00: TV dnevnik, Beograd 20,30: S kamero po svetu Italija 21,05: Glasbena revija, Ljubljana 22,15: Tretji človek, Beograd 22,15: Interpool.

ŽIVINOZDRAVNIK SVETUJE

Pravilno krmljenje konj in delovna sposobnost

Važnost beljakovin v krmi - Ogljikovi hidrati se v telesu ne morejo spremeniti v beljakovine, vtem ko se te lahko spremene v ogljikove hidrate

Na naših kmetijah se je število konj od konca vojske sem znatno zmanjšalo. Popolnoma pa naši kmetje niso ostali brez konj. Rabijo jih za razna dela okrog hiše, za prevoz raznih pridelkov domov in zlasti še za obdelovanje koruze. Zato ne bo odveč, če vsaj nekoliko opišemo, kako naj konje krmimo. 500 kg težak konj potrebuje za srednje težko delo dnevno 59 do 68 dkg prebavljivih beljakovin in pa od 500 do 580 dkg škrobnih vrednosti.

	Prebavljive beljakovine dkg	Škrobna vrednost dkg
10 kg srednje dobrega sena	40	320
3 kg ovsa	21	180
Skupaj	61	500

Ker pa nam da koruza večji pridelek kot oves, lahko brez škode iz obroka izpustimo oves in ga zamenjamo s koruzo, ki je običajno tudi cenejša od ovsa. Nekateri kmetje pričnejo z novo koruzo krmiti konje že v septembru in še prej. To lahko delajo, vendar morajo paziti, da poprej koruzo skrbno posuše na soncu, ali pa na štedilnikih, na katere naj pokladajo surovo koruzo zvečer, preden gredo spat. Tako posušena koruza bo imela enako hranilno vrednost kot stara. Surova bi pa konjem zelo verjetno škodovala. V ta namen bomo sestavili sledeči dnevni obrok:

	Prebavljive beljakovine dkg	Škrobna vrednost dkg
10 kg srednje dobrega sena	40	320
3 kg koruze	21	180
Skupaj	61	500

Namesto koruze lahko pri sestavi dnevnega obroka uporabimo tudi ječmen, ki je povsem enakovredno hranilo. Konj pri zgoraj opisanih načinih krmljenja ne bo sicer postal debel, pa tudi shujšal ne bo, čeprav bi ga vpregali vsak dan.

Za krmljenje konj imamo na razpolago seno, oves, koruzo in drugo. Ta krmila pa ne bomo konjem pokladali kar tjavdan, dokler se nam ne bodo zdeli siti, ampak jih bomo primerno sestavili, da bodo imeli v obroku dovolj tako sušine kot ogljikovih hidratov in, končno, kar je še najvažnejše — dovolj beljakovin. Za 500 kg težkega konja bomo za zimski čas sestavili naslednji obrok:

	Prebavljive beljakovine dkg	Škrobna vred. dkg
5 kg sred. dobr. sena	20	160
30 kg trave pred cvet.	45	390
Skupaj	65	550

Kot vidite, nekaj sena mora biti tudi pri poletnem krmljenju. Namreč, mlada trava ima veliko beljakovin in ogljikovih hidratov, a na splošno premalo sušine, katere pa mora biti v krmi toliko, da dobi žival občutek sitosti. V zgornjem obroku bi v primeru potrebe seno lahko tudi zamenjali s pšenično ali drugo slamo, a bi živali morali dati tudi nekaj več zelene krme, ker slama nima v sebi toliko beljakovin in ogljikovih hidratov, kot seno. Vsebuje pa isto količino sušine. Seno ali slamo moramo vsekakor živali dodajati, da dobi občutek sitosti, tudi zato, da bo njen prebavni organ v redu deloval. Žival, krmljena izključno z zeleno krmo, bi dobila drisko, zaradi česar bi prej ali slej ošibela, kar jo bi napravilo nesposobno za delo. Poleg tega bi zaradi driske tudi shujšala.

Na splošno imamo pri sestavi posameznih obrokov vedno dovolj, morda celo preveč sušine, škrobne vrednosti dovolj, a beljakovin premalo.

Kakorkoli sestavljajo obroke, naj naši živinorejci pazijo, da v obroku ne bo premalo beljakovin, pa četudi bi drugega bilo preveč. Seveda bo kar je odveč, šlo v izgubo, delno pa bo izločeno z blatom. A bolje tako, kot pa dati konju v obroku premalo beljakovin. Kakršnakoli je žival, bo brez beljakovin prej ali slej shirala, pa četudi bi ji dajali drugih sestavin prehrane celo preveč. Ogljikovi hidrati se v telesu ne morejo spremeniti v beljakovine, beljakovine pa se v primeru potrebe lahko spremene v ogljikove hidrate. To naj si naši živinorejci dobro zapomnijo!

Dr. D. R.

HOROSKOP

OVEN (od 21.3. do 20.4.) Skušajte odpraviti vse nepotrebno v svojem programu. Prišlo bo sporočilo o nekem vašem sorodniku, ki je trenutno daleč. Zdravje dobro.

BIK (od 21.4. do 20.5.) Zaradi svoje površnosti, lahko pride do nekaterih poslovnih komplikacij. Ne sodite prenaglo dejstev in ljudi. Zdravje odlično.

DVOJCKA (od 21.5. do 22.6.) Vaši predstojniki vas bodo opozorili glede vašega dela, ki ni najboljše. Če hočete imeti svoj mir, uredite spor, ki vas zaskrbija. Zdravje dobro.

RAK (od 23.6. do 22.7.) Dan je zelo ugoden za sklenitev nekega koristnega zavaroništva. Vaši nasveti bodo izredno upoštevani. Nadzorujte zdravje.

LEV (od 23.7. do 22.8.) V težavnem trenutku se boste rešili s svojo spretnostjo in diplomatičnostjo. Prejeli boste darilo, ki vas bo razveselilo. Zdravje dobro.

DEVICA (od 23.8. do 22.9.) Dan bo izpolnjen z intenzivnim delom, rešili boste vsa vprašanja. Upoštevajte nasvete, ki vam jih bodo dali v družini. Zdravje dobro.

TEHTNICA (od 23.9. do 23.10.) Ne izsiljujte končnega rezultata v nekem poslu, ki ste ga komaj začeli. Ne zaupajte nasvetom, ki prihajajo od površnih oseb. Zdravje zelo dobro.

SKORPIJON (od 24.10. do 22.11.) Ne povečujte obsega neke napake, ki jo je nehote storil vaš kolega. Ne pričakujte dobrega v zvezi z vprašanji, katerih reševanje ste bili opustili. Nerazpoloženost.

STRELEC (od 23.11. do 20.12.) Zelo uspešen dan za trgovce. Pozabite na krivice in stara sovraštva. Zdravje odlično.

KOZOROG (od 21.12. do 20.1.) Vaši poslovni načrti in oni vaših sodelavcev bodo vsklajeni. Pazite, ne igrajte se s tujimi čustvi. Zdravje dobro.

VODNAR (od 21.1. do 19.2.) Razširite krog svoje dejavnosti tudi za bodočnost. Odločiti se za ukrep, ki bi ga morali že davno sprejeti. Zdravje brez motenj.

RIBI (od 20.2. do 20.3.) Neki spor se utegne zaključiti v vaš prid. Obdržite zase skrivnost, ki vam jo je bil zaupal vaš prijatelj. Zdravje izvrstno.

Vreme včeraj: najvišja temperatura 8.6, najnižja 6.0, ob 19. uri 6.8; zračni tlak 1015.1 raste, veter 10 km vzhodnik, vlage 51 odst., nebo jasno, morje rahlo razgibano, temperatura morja 15.5.

Tržaški dnevnik

Danes, SOBOTA, 17. novembra Ljuba
Sonce vzide ob 7.06 in zatone ob 16.33. Dolžina dneva 9.29. Luna vzide ob 21.57 in zatone ob 12.17
Jutri, NEDELJA, 18. novembra Milko

PO DOLGOTRAJNI BORBI KOVINARJEV

Dosedanji potek pogajanj za sklenitev nove pogodbe

Enotne mezdne in normativne zahteve sindikatov in neutemeljeni izgovori delodajalcev

V Rimu so se 13. novembra pričela podrobna pogajanja med predstavniki kovinarjev in industrijcev za sklenitev nove vsedržavne delovne pogodbe. Po 26 dneh stavke so industrijci končno najprej pristali na razgovore na ministrstvu za delo, kjer so privolili v kompromisen načelen sporazum glede pravice sindikatov, da se pogajajo v okviru samih podjetij o akordih, nagradah in kvalifikacijah, sedaj pa se pogajajo o posameznih normativnih in mezdnih zahtevah. V zvezi s tem so vsi trije sindikati sestavili enoten seznam teh zahtev, delodajalci pa so po prvem sestanku odgovorili, da ne morejo sprejeti tega bremena, češ da bi s tem prizadeli splošno gospodarstvo ter ogrozili celo stabilnost lire in da bi z zvišanjem mezd povzročili inflacijo. Skratka, delodajalci zahtevajo, da se mezdnonormativna izboljšanja podredijo gospodarsko-monetarni in »protiinflacionistični« politiki. Seveda so sindikati enotno zavrnili ta pogoj delodajalcev.

Zaradi tega so se zatem najprej lotili podrobne razprave o akordih, glede katerih je Confindustria načelno pristala na pogajanja. Slo je za to, da se prebrodi mrtva točka, ki je nastala prejšnji teden v tehnični komisiji predstavnikov delavcev in delodajalcev, ko so ti pokazali, da hočejo dejansko odvzeti načelnemu sporazumu o akordih glavno vsebino. Razpravljanje o tem je dolgo trajalo in Confindustria je dala neke tehnične predloge za novo opredelitev člena 16, ki v delovni pogodbi urejuje akorde. Sledilo je splošno razpravljanje tudi o drugih točkah, za katere je Confindustria pristala na pogajanja. Pri tem pa so predstavniki Confindustrie še vedno vztrajali, da predstavljajo zahteve kovinarskih delavcev in uradnikov prevelik izdatek za industrijce.

FIOM in drugi sindikati so postavili namreč naslednje zahteve:

1. Skrčenje delovnega urnika brez skrčenja plače za delavce v železarstvu na 40 ur na teden, za delavce avtomobilistične, letalske, elektromehanične in elektronske industrije na 42 ur; za metalurgijo, to je za drugo taljenje neželeznih kovin na 43 ur na teden; za ladjedelstvo in raznovrstno strojno industrijo 44 ur na teden. Zvišanje prejemka za izredno delo velja že za prvo uro po rednem tedenskem delovnem urniku, ki je določen za posamezne panoge. Za določanje nadur bodo seveda šteli v tedenske delovne ure tudi vse plačane ure cerkvenih praznikov. Poleg tega zahtevajo sindikati tudi zvišanje odstotka prejemkov za redno, prazniško in nočno nadurno delo.

2. V vseh panogah naj se zviša plača navadnih težakov za 25 lir na uro. Za druge kategorije se določijo poviški na podlagi novega sorazmerja med plačami in mezdami teh kategorij, pri čemer se bo računalo, da je mezda navadnega težaka enaka 100.

3. Po novem naj se delavci in uradniki uvrstijo v šest kategorij, med katerimi naj veljajo za delavce glede plač naslednja razmerja: 100 (to je za težake), 107, 112, 120, 130 in 150; za uradnike (v sorazmerju s 100 točkami težakov): 125, 140, 160, 180, 230 in 280. Ukiniti je treba vmesne kategorije med delavci in uradniki ter jih vključiti v kategorijo uradnikov.

4. Za proizvodne nagrade se določi razčlenjena osnova, na podlagi katere se bodo izplačevale, in sicer od 3 do 15 odstotkov pogodbenih mezd. Za delavce, kjer ne plačujejo nagrad, se določi 5-odstotna doklada.

5. Uvedba dvoletnih periodičnih poviškov za delavce in izboljšanje teh poviškov za uradnike.

6. Plačilo celotne mezde bolnim in ponesrečenim delavcem ter ukinitev prvih treh neplačanih dni.

7. Izenačenje mezd delavcem med 18. in 20. letom starosti z mezdami odraslih delavcev.

8. Izboljšanje odpravnine ter izenačenje odpravnin, v primeru odpusta z odpravnino, če da delavec sam ostavko.

9. Zvišanje poročnega dopusta delavcem na 15 delovnih dni.

10. Računanje dobe vojaškega roka in službe sploh v starostno dobo zaposlitve delavcev, in sicer za vse pogodbene učinke.

11. Revizija sporazuma o vajencih, zlasti glede učne dobe vajencev in odstotkov njihovih mezd.

12. Sindikalne pravice: pravica do sestajanja in obveščanja delavcev v tovarnah izven dejanskih delovnih ur; pravica do kratke odsotnosti z dela za izvajanje sindikalne dejavnosti in priznanje neplačane dobe »na razpoloženju«, ko je delavec izvoljen za opravljanje sindikalnih ali javnih funkcij; odtegovanje sindikalne članarine v podjetju; pravica do prostorov v podjetju za izvajanje sindikalne dejavnosti.

13. Revizija členov, ki se tičejo discipline v podjetjih.

Vladimir Popović na poti skozi Trst

Sinoči je potoval z vlakom skozi Trst na poti v Beograd vodja jugoslovanske delegacije na zadnjem zasedanju generalne skupščine OZN Vladimir Popović, ki se vrača iz New Yorka. Na tržaški železniški postaji so ga sprejeli in pozdravili generalni konzul FLRJ v Trstu Rudi Janhuba, konzul Oluić in nekateri drugi člani konzulata.

NADALJEVANJE STAVKE V ORIONU

Predlog vladnega komisarja za rešitev spora v podjetju

Včeraj so bili na prefekturi sindikalisti, danes pa morajo odgovoriti na predlog industrijci

V podjetju Orion še vedno traja borba in so delavci stavkali že 45. dan. Vladni generalni komisar dr. Mazza je v svojem prizadevanju, da bi se našla kakšna rešitev spora v podjetju zopet poklical na komisariat predstavnike sindikatov, s katerimi se je dolgo razgovarjal. Omenil jim je neki njegov predlog, ki se nanaša na rešitev spora. Sindikalisti so mu izjavili, da jemljejo ta predlog v poštev. Nanj pa morajo danes odgovoriti industrijci.

Zahvala vodstva PSI

Tov. Pečenko bo optiral za pokrajinski svet

Tiskovni urad tržaške PSI sporoča:

Včeraj se je sestal izvršni odbor tržaške federacije PSI, da bi opravil prvi pregled volilnih rezultatov z dne 11. novembra. Izvršni odbor je izrazil svoje zadovoljstvo z uspehom, ki ga je dosegla socialistična lista s podvojitvijo glasov v primerjavi z zadnjimi občinskimi volitvami, ter se je bratsko zahvalil vsem tovarišem za odločnost, s katero so podpirali stališče stranke, ter starim in novim volivcem, ki so s svojim glasom potrdili politiko PSI, ki teži k temu, da se tudi na tržaškem županstvu doseže preusmeritev v levo.

Pokrajinski izvršni odbor je nato vzel na znanje odločitev tovariša inž. Josipa Pečenka, novo izvoljenega občinskega svetovalca, da ne sprejme novega mandata, zato da bo lahko posvetil vso svojo dejavnost pokrajinskemu svetu. Na podlagi te odločitve nadomesti tovariša Pečenka odvetnik Nino Senigaglia, ki je že bil svetovalec PSI v prejšnji občinski upravi.

Na koncu so sklenili, da skličejo vodstvo prihodnji torek.

Seja pokrajinskega odbora

Za rešitev krize Rdečega križa

Včeraj se je sestal pokrajinski odbor, na katerem so razpravljali predvsem o krizi, ki je zajela tržaški Rdeči križ. Odbor je pooblastil odbornika Degana, naj stopi v stik s predstavniki raznih zainteresiranih ustanov in župani občin v pokrajini, z namenom, da se prouči možnost ustanovitve konzorcija za upravljanje in za okrepitev te važne humanitarne ustanove.

Nove naprave v štivanski papirnici

Na vabilo predsednika papirnice v Stivanu odv. Ferrara si je skupina tržaških novinarjev včeraj ogledala nove naprave za izdelovanje patiniranega papirja za rotacijski bakrotisk. Pri ogledu so jih spremljali grof Guarnieri, gospod Poli in ravnatelj inž. Cannesi, ki so jim podrobno orisali proizvodni proces v tovarni.

Naprave za izdelovanje patiniranega papirja razpolagajo s posebnim strojem, ki ima rezilo za gladenje papirja. Stroj izdela 600 m papirja na minuto, ki je širok 3.6 m. Skupina valjarjev suši sproti papir in stroj obratuje avtomatsko.

Naprave omogočajo proizvodnjo prvovrstnega papirja, ki služi predvsem za revije, ki jih tiskajo v rotacijskem bakrotisku. Poleg tega proizvajajo tudi fini papir za tiskanje »offset«. Z novimi napravami lahko izdelajo 50.000 ton patiniranega papirja letno.

Enotna skupščina gradbenih delavcev

Jutri ob 10. uri bo v prostorih Delavske zbornice v Ulici Duca d'Aosta enotna skupščina gradbenih delavcev, ki jo sklicujeta oba sindikata. Na njej bodo sindikalni voditelji orisali delavcem sporazum, ki so ga sklenili na vladnem generalnem komisariatu.

STATISTIČNI PODATKI O NAŠIH ŽELODCIH

Tržačani smo vegetarijanci

Največ pojemo zelenjave, krompirja in stročnic - Sledijo mleko, sadje, kruh, alkoholne pijače, meso in proti koncu ribe

Statistični podatki nam mnogokrat poleg hladnih številk, nudijo tudi zanimive podatke o našem vsakdanjem življenju.

Vzemimo za primer podatke, ki jih je zbral Urad za statistiko, štetje in študije v zvezi s prehrano Tržačanov. Podatki se nanašajo na raziskave po »vzorcu« o družinskih izdatkih.

Tako je bilo ugotovljeno, da Tržačani količinsko pojedo največ povrtnin (zelenjave, krompirja in stročnic). Na drugem mestu je mleko, na tretjem sadje, na četrtem kruh, na petem so alkoholne pijače, na šestem meso itd.

Vsak tržaški potrošnik porabi mesečno 11,2 kg zelenjave, krompirja in stročnic, (6,6 kg zelenjave, 6 kg krompirja in 0,6 kg stročnic). V enem letu porabi tržaško prebivalstvo 194.000 stotov zelenjave, 118.000 stotov krompirja in 19.000 stotov stročnic, ali skupno 331.000 stotov vseh povrtnin.

Na drugem mestu po količini je mleko, ki ga vsak povprečni Tržačan porabi 7,9 kg mesečno, kar nam da 232.000 stotov letno. Takoj za mlekom je na vrsti sadje, ki ga porabimo na osebo 7,6 kg mesečno, ali 222.000 stotov letno. Če seštejemo potrošnjo povrtnine in sadja, vidimo, da porabijo Tržačani v enem letu 553.000 stotov teh hranil.

Kruh je na četrtem mestu in ga vsak Tržačan poje 6,7 kg mesečno. To pomeni, da ga tržaški peki zamesijo 196.000 stotov v enem letu, ali 536 stotov dnevno. Vino, piva in likerji so na petem mestu. Vsak Tržačan porabi povprečno 3,9 litra teh pijač mesečno, ali 114.000 letno.

Meso in mesni izdelki, čeprav so po količini na šestem mestu, predstavljajo vendar enega iznad glavnih živil tržaškega prebivalstva. Statistika nam pove, da porabi vsak Tržačan povprečno 3,3 kg mesa in mesnih izdelkov mesečno, kar pomeni, da pojemo v enem letu skupno 96.000 stotov mesa in mesnih izdelkov. Prvo mesto med raznimi vrstami mesa ima govedina, katere porabimo na osebo 1,7 kg mesečno. Testenin porabimo Tržačani 57.000 stotov letno, ali skoraj 2 kg na osebo mesečno; sladkorja 1,7 kg na osebo mesečno; olja 1,5 kg. Če k olju dodamo še druge maščobe porabi vsak Tržačan nekaj nad 2 kg maščob mesečno.

Statistično so ugotovili, da se je prehrana Tržačanov v zadnjih šestih letih kakovostno izboljša, čeprav se je na primer potrošnja kruha znižala za 1,2 kg na osebo mesečno. Po drugi strani pa se je znatno povečala potrošnja mesa, ki je zrasla od 2,5 na 3,3 kg na osebo mesečno. Povečala se je tudi prodaja sladkorja, medtem ko se je znižala prodaja rib, saj porabimo sedaj le po 1 kg na osebo mesečno, čeprav je Trst obmorsko mesto.

Seja občinskega odbora

Sinoči se je pod predsedstvom župana dr. Franzila sestal občinski odbor, ki še nadalje upravlja občino, dokler ne bo na seji novega občinskega sveta izvoljen novi odbor. Na seji so odborniki razpravljali o navadnih upravnih vprašanjih in sprejeli nekaj sklepov.

V zvezi s težavami, v katere je zabredel Rdeči križ v Trstu, ker bo moral po izjavah predsednika dr. Hausbrandta ukiniti za pol dneva en rešilni voz, ker nimajo zadostnih denarnih sredstev, je občinski odbor sklenil povišati prispevek občine Rdečemu križu od 3 milijonov na 5 milijonov lir letno. Višji prispevek bo določen v proračunu za leto 1963.

Nadalje je pristojni odbornik sporočil, da je odv. Volli podal ostavko na mesto člana upravnega sveta Tržaške hranilnice (Cassa di Risparmio). Odbor je na njegovo mesto imenoval inž. Calligarisa. Po sprejemu nekaterih drugih manj važnih sklepov je odbor določil dosedanjega podžupana prof. Cumbata, da zastopa Trst na prihodnjem zasedanju izvršnega sveta Vsedržavnega združenja italijanskih občin, odlikovanih za vojaške zasluge.

V kratkem začetek gradnje naftovoda Trst-Avstrija?

Na sedežu tržaške trgovinske zbornice je bil včeraj sestanek predstavnikov tržaških zainteresiranih ustanov, na katerem so proučili pismo avstrijske državne petrolejske ustanove, ki se zanima za gradnjo naftovoda iz Trsta v Avstrijo. Avstrijci so vprašali, ali ima Trst na razpolago 45 hektarov zemljišča ob obali, ki naj bi ga uporabili v ta namen. Zadevna avstrijska komisija je določila, da bi moral biti naftovod zgrajen do leta 1965 in da naj bi se dela pričela v začetku prihodnjega leta. Stroški za izgradnjo naftovoda pa naj bi po dosedanjih predračunih znašali 1 milijardo 200 milijonov šilingov. Na sestanku na trgovinski zbornici so ugotovili, da bi prišlo v poštev zemljišče nad staro cesto, ki pelje v Škofije, in sicer v bližini Oreha. Kot poročajo z Dunaja, naftovod naj bi imel zmogljivost 1,5 milijona ton surove nafte letno.

Občni zbor prosvetnega društva «Škedenj»

Sinoči je bil v društveni dvorani v Škednju občni zbor prosvetnega društva «Skedenj», katerega se je udeležilo lepo število članov. Žal smo na tem občnem zboru opazili zelo malo mladine, ki je v Skednju gotovo ne manjka.

Po otvoritvi občnega zbora je najprej podal poročilo tajnik prosvetnega društva o uspehih in neuspehih društvenega delovanja. Nato je blagajnik podal poročilo, ki na žalost ni preveč rožnato. Sledila je diskusija, katere so se udeležili nekateri člani. Po poročilu nadzornega odbora so bile volitve novega odbora, ki je tako sestavljen: predsednik Angel Žerjal, podpredsednica Mira Sancin, tajnik Klavdij Repič, blagajnik Edi German, gospodar Anton Berginc, referent za članstvo Slava Sancin, referent za kulturo in izlete Marta Werk, športni referent Klavdij Križmančič ter Adriana Godina s Kolonkovca, ki je za povezavo med društvom in Kolonkovcem, kjer je v tem zadnjem času prosvetno društvo iz Skednja pridobilo nekaj članov. Poleg članov so bili prisotni na tem občnem zboru predstavniki Prosvetne zveze, prosvetnega društva «Ivan Cankar» in PD «Slavko Skamperle», ki so tudi pozdravili občni zbor ter želeli obilo uspeha.

PROSVETNO DRUŠTVO SLAVKO ŠKAMPERLE

priredi danes 17. decembra ob 20.30 v dvorani na stadionu «Prvi maj», Vrdelska 7

spominsko svečanost

ob 10-letnici smrti skladatelja in pevovodje

FRANA VENTURINIJA

Sodelujejo pevski zbori prosvetnih društev «LIPA», «SLOVAN», «SLOVENEC», «ŠKAMPERLE» in sopranistka LJUBICA BERCE - KOSUTA ki jo bo spremljal pri klavirju dr. GOJMIR DEMŠAR

Vstop prost
VABLJENI

Gledališča

GLEDALISCE VERDI

Danes za red A v parterju in na balkonih ter za red B na galerijah in stojiščih prva predstava opernih cinijeve opere «Tosca». Opero bo dirigiral Antonino Votto, v glavnih vlogah pa bodo nastopili Magda Olivero, Giuseppe di Stefano, Ramon Vinay. Zborovodja Giorgio Kirschner, režija Carlo Aoly Assolini.

Nadaljuje se pri blagajni gledališča prodaja vstopnic.

TEATRO NUOVO

Prednaročila in prodaja abonmajev za dramsko sezono 1962-63 pri glavni prodajalni vstopnic v Galeriji Protti 2, tel. 36-372, od 8.30 do 12.30 in 15.30 do 19.30.

Kino

Nazionale 15.00 «Okay Parisi» Technicolor. Fred Mac Murray.
Fenice 15.00 «Stirje neapeljski dnevi» (Le 4 giornate di Napoli). Pr. Nannija Loya.
Excelsior 15.30 «Vesolje ponoči» (Universo di notte). Prepovedano mladini.
Grattacielo 16.00 «Smog». Enrico Maria Salerno, Annie Girardot, Renato Salvatori.
Arcobaleno 15.30 «Fedra». Melina Mercouri, Anthony Perkins, Raf Vallone.
Supercinema 16.00 «Sedem gladiatorjev» (I sette gladiatori). Technicolor. Richard Harrison, Livio Lorenzon.
Alabarda 16.00 «Poletni grehi» (Peccati d'estate). Technicolor. Donald Gray, Daniela Rocca. Prepovedano mladini.
Filodrammatico 16.00 «Jezdeci apokalipse» (I quattro cavalieri dell'Apocalisse). Technicolor. Glen Ford.
Aurora 16.00 «Geronimo».
Cristallo 16.30 «Zločin se ne izplača» (Il delitto non paga). Gabriele Ferzetti. Prepovedano mladini.
Garibaldi 15.00 18.15 21.30 «Velikan» (Il gigante). Elizabeth Taylor, nepozabljeni James Dean.
Capitol 16.00 «Poveljniški most» (Ponte di comando). Technicolor. Alec Guinness, Dirk Bogarde.
Impero 16.00 «Senilnost» (Senilità). Prepovedano mladini.
Massimo 16.00 «Dva samuraja v boju» (Due samurai per 100 gejš). Rossella Como. Prepovedano mladini.
Moderno 16.30 «Macist proti Macistu» (Maciste contro lo sceico). Technicolor. Ed Fury.
Astoria 16.30 «Psycosissimo». Ugo Tognazzi, Raimondo Vianello.
Astra 16.30 «Sovražnika» (I due nemici).
Vittorio Veneto 16.00 «Ena, dva, tri» (Uno due tre). James Cagney.
Abbazia 16.00 «Maščevalci» (I vendicatori). Akim Tamiroff.
Marconi 16.00 «Skrivnostni otok» (Isola misteriosa). Technicolor. Michael Craig.
Ideale 15.30 «Poletje in dim» (Estate e fumo). Technicolor. Geraldine Page.
Skedenj 16.00 «Crni bes» (Furia nera). Joel Mac Crea. Čudovita igra za žrebca.

Razna obvestila

Tržaški filatelistični klub «L. Pasteur», bo imel redni sestanek v prostorih kluba od 18. t.m. v prostorih kluba do 12. ure.

Ljudska prosveta

Prosvetno društvo v Barkovljah vabi ljubitelje folklornih plesov, da se vpišejo k folklorni skupini. Vaje so vsak petkih ob 20.30 v društvenih prostorih v Ulica Cerreto 12.

* * *

Prosvetno društvo «Ivan Cankar» prikazuje v svojih prostorih v ul. Montecchi 6-IV vsako soboto ob 20.30 uri in vsako nedeljo ob 10.30 risane zabavne filme.

Vsako nedeljo popoldne ob 16. uri je v društveni dvorani plesna čajanka.

Društvena knjižnica posluje vsako nedeljo od 10. do 11. ure.

Izleti

Izlet SPDT v Kranjsko goro. V soboto in nedeljo 8. in 9. decembra bo dvodnevni izlet SPDT v Kranjsko goro kot izhodišče za ogled Mangarta, za planince in smučarje izlet v Vršič in Mojstrovko.

Vpisovanje in pojasnila v Ul. Cerpa 9-II. v delovnih urah.

Darovi in prispevki

V počastitev spomina pokojne Marije Pahor, sestre prof. Karla Pahorja, darujejo družine Milkovič, Kramančič in Kalc iz Gropade 2000 lir za Dijaško Matico.

V isti namen daruje Amalija Cotič 500 lir.

Slovenski klub vabi na otvoritev razstave gledališke scenarije slikarja in scenarista Jožeta Cesarja, ki bo v torek 20. t. m. ob 20. uri.

Včeraj-danes

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Dne 16. novembra 1962 se je v Trstu rodilo 8 otrok, umrlo pa je 5 oseb.

UMRLI SO: 85-letna Rosa Dusman por. Gagliardi, 72-letni Vladimiro Custerlina, 65-letni Giuseppe Lorenzi, 53-letna Irene Acco por. Picciarelli, 96-letna Caterina Ive.

NOCNA SLUŽBA LEKARN

Davanzo, Ul. Bernini 4; Millo, Ul. Buonarroti 11, Mizzan, Trg Venezia 2; Tamaro-Neri, Ul. Dante 7; Giusti, Ul. Bonomea 93 (Greta).

VCERAJŠNJE CENE NA TRGU NA DEBELO

(V prvem stolpcu so najnižje cene, v 2. najvišje, v 3. prevladujoče)

pomarance	88	176	94
limone	94	165	141
kostanj	71	118	83
kaki	47	83	59
jabolka	36	129	71
hruške	59	153	94
grozdje	94	188	118
domača pesa	100	180	140
zelje	36	59	41
cvetača	36	80	41
ohrovt	59	71	71
cikorija	59	85	71
čebula	47	55	50
stročji fižol	141	153	153
koromač	24	71	71
solate	75	188	100
krompir	41	86	61
paradižnik	29	141	94
rdeči radič	200	300	250
zeleni radič I.	300	500	400
zeleni radič II.	100	250	200
zelena	70	120	110
špinače	50	160	120

Večina blaga se prodaja po prevlad. ceni (3. stolpec)

V PRISOTNOSTI MINISTRSKEGA PODTAJNIKA PELLIZE

Jutri slovesnost v ubožnici ob 100-letnici poslopja

Poslopje v Ul. Pascoli je bilo dograjeno in predano svojemu namenu junija 1862

Jutri ob 9. uri bodo v ubožnici v Ul. Pascoli praznovali stoletnico zgraditve poslopja, v katerem je poleg zavoda za reveže in upokojence tudi vzgajališče za mladoletnike do 16. leta starosti. Poleg predsednika in upravnega sveta občinske ustanove ECA, ki upravlja zavod, se bodo slovesnosti udeležili tudi ministrski podtajnik Pellizzo in najvišji predstavniki krajevnih oblasti. Ob 10. uri bo v glavni dvorani ustanove ECA predsednik dr. Giulio Chicco govoril o delovanju te socialne in humane ustanove.

Zavod za reveže, katerega last sta ubožnica in vzgajališče za mladoletnike, je bil ustanovljen leta 1818, po združitvi tedanjih dobrodelnih ustanov in društev. Leta 1858 je zavod prešel pod upravo Generalnega ravnateljstva za javno dobrodelnost, ki je bil tedaj najvišji mestni organ za dobrodelne dejavnosti.

Takoj ko je nastala ta nova ustanova, so njeni voditelji začeli razmišljati, kako in kje bi zgradili novo stavbo za reveže in za zapuščene otroke, ker je bila tedanja stavba, ki je bila v sedanjem Miramarskem drevoredu, kjer je železniška postaja, stara in ni ustrezala svojemu namenu. Tako so junija leta 1862 slovesno izročili svojemu namenu novo stavbo za reveže v tedanji Ulici Kjadin (sedaj Ulica Pascoli). Prostori, naprave in služnosti v novi stavbi so za tiste čase popolnoma ustrezali potrebam, saj je bilo v njej 800 ležišč, kuhinja, jedilnice, učilnice, delovne dvorane, pralnica, pekarna itd. Razumljivo je torej, da je sedaj stavba preživela in da ne more ustrezati sodobni funkcionalnosti zavoda, kjer bi lahko gostom nudili vse, kar zahteva moderna družba.

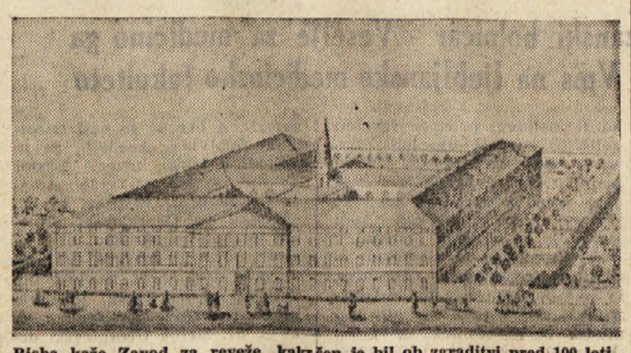

Risba kaže Zavod za reveže, kakršen je bil ob zgraditvi pred 100 leti. Kot vidimo, je bil zavod zgrajen izven mesta, okrog katerega ni bil še zgrajen del mesta, ki ga sedaj obdaja. Arhitektonske značilnosti konstrukcije so precej podobne glavni bolnišnici, ki je bila prav tako zgrajena pred 100 leti

Po prihodu Italije je leta 1923 Zavod za reveže prešel pod upravo Kongregacije za dobrodelnost, ker je bilo dotedanje Glavno ravnateljstvo za javno dobrodelnost razpuščeno. Po razpustu kongregacije za dobrodelnost in ustanovitvi občinskih podpornih ustanov ECA je Zavod za reveže leta 1937 prešel pod upravo ECA, ki ga še sedaj upravlja.

Če bi hoteli upoštevati točen datum uradne otvoritve stavbe v Ulici Pascoli, bi morali stoletnico praznovati preteklega junija. Toda predsednik ECA dr. Chicco je pojasnil, da so slovesnost odložili na jutri zaradi nekaterih tehničnih razlogov.

Odobritev sporazuma o odškodnini internirancem

Senatna komisija za zunanje zadeve je odobrila na poročevalski stopnji zakonski odlok, ki se tiče ratifikacije in izvedbe sporazuma med Italijo in Nemčijo za izplačilo odškodnine italijanskim državljanom, ki so jih preganjali nacifašisti. Odškodnino bodo izplačali samo tistim italijanskim državljanom, ki so jih deportirali iz plemenskih, verskih ali ideoloških razlogov.

Nakup zemljišča za gradnjo šole

V županovem uradu so včeraj podpisali med tržaško občino in dediči Modiano kupoprodajno pogodbo za zemljišče v Ul. Mameli in Ul. dell'Eremo. Na tem zemljišču bo občina sezidala novo nižjo strokovno šolo «Fonda Savio» ter otroški vrtec. Nova šola bo v neposredni bližini novega liceja «Petrarca», ki je sedaj v gradnji.

Za zemljišče je občina plačala dedičem Modiano 149 milijonov 988.000 lir. Pogodbo so podpisali župan dr. Franzil in prokuratorja dedičev Modiano odv. Bruno Forti ter Gino Del Pin.

ZALOTILI SO JO GOSPODAR IN DVA AGENTA

Vlomilska trojka zasačena pri vlamljanju v skladišče

Eden od vlomilcev je imel v rokah velik šop ključev - Vsi so sedaj v zaporu

Agenti letečega oddelka kvesture so aretirali in prijavili sodišču 71-letnega Edoarda Zorattija iz Ul. Gozzi 5, 60-letnega Vincenza Sopranija iz Ul. Scalinata 7 in 48-letnega Giuseppa Bassija iz Ul. Pozzo 2, ki se bodo morali zagovarjati zaradi nameravane tatvine. Zoratti pa tudi zaradi nedovoljene posesti šopa ključev.

Nadobudna trojica pač ni imela sreče in so jo zasačili pri nečastnem poslu. Bilo je v sredo, 13. t. m., okrog 20. ure, ko se je 44-letni Agostino Vigini iz Ul. Montecchi 2 odpeljal z avtom od doma, da bi iz svojega skladišča v Ul. Molin a vento 45 vzel nekaj kave za svoj lokal. Ko se je pripeljal v bližino skladišča je Vigini zapazil tri sumljive tipe, ki so nekaj počenjali pri vratih skladišča. Zaradi tega je ustavil avto malo prej, da bi videl, kaj bodo napravili. Čakal je dober četrt ure in se prepričal, da hočejo udreti. Naglo je odšel na Trg Garibaldi in opozoril dva mestna čuvaja, ki sta z njim pohitela do skladišča. Trije tiči niso nič sumili in so nadaljevali s svojim delom, dokler jih niso krepko prijeli za roke možje postave. Kar strmeli so, toda bilo je že prepozno. Kmalu nato so jih izročili agentom javne varnosti, ki so jim izprašali vest, nato pa so jih odpeljali v zapor.

Stavka uslužbencev kmetijskih konzorcijev

Uslužbenci in delavci pokrajinskih kmetijskih konzorcijev iz vse Italije so v stavkovnem gibanju zaradi nerazumevanja delodajalcev med pogajanji za obnovitev vsedržavne delovne pogodbe.

Uslužbenci in delavci zahtevajo zvišanje plač, skrčenje delovnega urnika in revizijo raznih normativnih določb

Spričo negativnega stališča uprav konzorcijev je avtonomni vsedržani sindikat, ki predstavlja vso stroko, proglasil stavko, ki bo trajala dva dni, in sicer v ponedeljek 19. in torek 20. t.m. To bo prva stavka v znak protesta proti nepopustljivosti konzorcijev. Če bo treba ji bodo sledile še druge.

Zaradi stavke bo ustavljeno delo v uradih, tovarnah ter raznih skladiščih kmetijskih konzorcijev

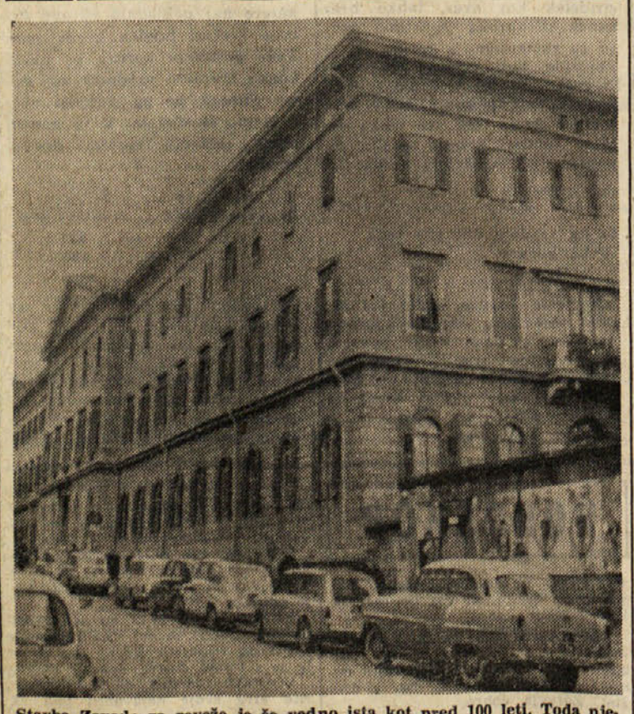

Stavba Zavoda za reveže je še vedno ista kot pred 100 leti. Toda njena okolica se je sedaj popolnoma spremenila. Medtem ko so bili pred 100 leti okrog zavoda vrtovi in polja, je do današnjih dni zraslo mesto, ki zavod popolnoma obkroža in se razsteza že daleč proti Sv. Alojziju in proti Montebellu. Sicer pa so bili prostori zavoda zlasti v povojnih letih precej obnovljeni in prilagojeni, v kolikor je bilo mogoče, potrebam revežev, upokojencev in otrok, ki so v njem našli zavetišče

VČERAJ DOPOLDNE NA CESTI FERNETIČI-OPČINE

Hudi poškodbi pešca in kolesarke zaradi trčenja v dežju in burji

Oba poškodovanca, katerih stanje je zelo resno, sta iz jugoslovanske strani

Kraška burja je včeraj terjala dve žrtvi, ki sta še vedno v smrtni nevarnosti, vendar zdravniki upajo, da jima bodo rešili življenje. Zaradi slabega vremena in burje sta se namreč včeraj okrog 7. ure hudo ponesrečila na cesti Fernetiči—Opčine 39-letni Silvester Baša iz Savudrije štev. 5 in 15-letna Irena Švagelj iz Stanjela št. 8, ki so ju sprejeli s pridržano prognozo na 2. kirurški oddelek tržaške bolnišnice.

Irena in njen 47-letni oče Josip sta se včeraj navsezgodaj odpravila z doma, da bi šla v Trst po svojih opravkih kot običajno skoraj vsak teden. Odpeljala sta se vsak s svojim kolesom, čeprav je bilo nekoliko hladno in je pihala burja. To jih ni motilo, saj sta kot Kraševca navajena še hujše burje. Vozila sta počasi in previdno prav zaradi burje in mokre ceste, ker je med vožnjo začelo deževati. Srečno sta prispela na mejni blok pri Fernetičih in po kratki formalnosti nadaljevala svojo pot. Irena je vozila spredaj, njen oče pa za njo.

Vse je šlo v redu do nadvoza nad železniško progo. Mlada kolesarka je začela voziti navzdol in je skoraj dohitela Bašo, ki je šel peš proti Opčinam ob robu ceste. Prav tedaj pa je močan sunek burje zanesel pešca sredi ceste. Vse se je zgodilo s tako naglico, da se mu kolesarka ni mogla izogniti, tembolj, ker ji je burja pihala v hrbet in je tudi njo zanesel sunek burje. Podrla je Bašo, ki ga je zanašala burja, in pri tem tudi sama treščila na cesto.

Oče, ki je privozil takoj za njo je videl žalostni prizor, je naglo skočil s kolesa na pomoč ponesrečencema. Nekdo je takoj obvestil komisariat javne varnosti na Opčinah. Agenti komisariata so bili kmalu na kraju nesreče in so poklicali rešilni avto. Medtem pa je privozil mimo neki avtomobilist, ki je ponesrečenca pripeljal do postaje openskega tramvaja, od koder so ju odpeljali z rešilnim avtom v bolnišnico.

Nesrečna deklica si je pri padcu zlomila levo čeljust, močno se je udarila v glavo in je krvavela ter je zgubila zavest. Baša pa si je verjetno nalomil lobanjo, močno se je udaril v čelo in je krvavel iz desnega ušesa.

Sinoči smo se informirali v bolnišnici in so nam povedali, da se je zdravstveno stanje obeh ponesrečencev, zlasti dekleta, izboljšalo.

Nesreči na delu

Na delu se je včeraj dopoldne ponesrečil 25-letni Angelo Curci iz Ul. sv. Jakoba 13, ki so ga sprejeli na I. kir. oddelek in se bo moral zdraviti tri tedne. Curci, ki je zaposlen pri gradnji nove stavbe na Korzu Cavour, je zaradi svojega dela šel mimo tovornika, iz katerega so malo prej raztovorili gradbeni material. Prav ko je šel Curci mimo, je šofer zavozil tovornik ritenski in je tako pritisnil delavca ob zid. Zaradi tega se je Curci pobil po prsnem košu in si je verjetno nalomil rebra

Pri gradnji nove stavbe v Ulici Negrelli pa se je včeraj popoldne ponesrečil na delu 48-letni Pietro Battistelli iz Ul. Sara Davis 45. Imel je precej sreče. Padel je namreč z ogrodja iz višine 4 m, pa se je nekoliko pobil po rokah, zaradi česar so ga odpeljali v bolnišnico, kjer so mu nudili prvo zdravniško pomoč.

VOZNI RED AVTOBUSOV

OSREDNJA AVTOBUSNA POSTAJA — TRG LIBERTA

ODHODI		PRIHODI
6.45; 15.00	AJDOVŠČINA	8.00; 13.15; 20.05*
18.00	VREME	16.30
12.15; 15.00**; 6.45*	KOMEN	8.00; 17.50; 9.35*
13.00; 17.30	KOZINA	8.00; 19.40
8.00; 18.00	REKA	8.50; 19.20
7.15; 14.00; 15.30**	LJUBLJANA	9.20; 10.00***; 20.00
7.25***; 15.00	PULJ	11.15; 20.00***
15.30**	ZAGREB	10.00**
6.45; 15.00 (preko Sežane)	ŠTANJEL	8.00; 13.15; 16.00
18.00 (preko Repentabra)		19.30 (petek in sobota)
14.30 (petek in sobota)		
6.45; 7.15; 14.00; 15.00	SEŽANA	8.00; 9.30; 13.15; 20.00
15.30**		10.00**
12.30; 19.00 (ponedeljek)		10.30; 19.30 (petek in sobota)
7.00; 15.30 (petek in sobota)		9.00; 16.00 (nedelja in ponedeljek)
9.30; 19.00 (nedelja)		
7.25***; 15.00	POREČ (preko Portoroža)	11.15; 20.00***

AVTOBUSNA POSTAJA — TRG STARE MITNICE

7.30; 11.00; 12.00; 13.00; 16.45; 19.00	KOPER	7.30; 8.30; 10.00; 15.00; 16.30; 19.00
10.15; 12.10	PIRAN	10.05; 18.30
7.00; 14.00; 16.00	BUJE	9.00; 11.15; 18.45
12.30; 18.30	UMAG	10.15; 17.45
8.00; 14.50	NOVI GRAD	13.30; 20.30
7.25***; 15.05	PULJ	11.15; 20.00***

* — nedelja in praznik ** — razen nedelje ***

PRAVDA, KI SE VLEČE ŽE DOLGO VRSTO LET

Ali bo Serena Gasparin lahko nosila očetov priimek?

Njenega krvnega očeta so še pred njenim rojstvom ustrelili nemški okupatorji kot partizanskega borca

Včeraj zjutraj je prizivno civilno sodišče (predsednik Palermo) ponovno obravnavalo primer Serene Gasparin iz Benetk, hčerke partizanskega borca Serafina Maralda, ki so ga SS-ovci ustrelili 1944. leta v bližini Humina. Kot svoj čas že pisali, je Serena Gasparin zahtevala, da bi ji sodniki priznali pravico, da nosi priimek svojega očeta.

Razprava v zvezi s priznanjem tega očetovstva se vleče že dolgo vrsto let. Najprej se je razpravljalo o tem na civilnem sodišču v Pordenonu, ki je rešilo vprašanje tako kot je želela Serena. Proti razsodbi pa so se pritožili Maraldov oče in dva pokojnikova brata. Prizivno porotno sodišče je razveljavilo prvotno razsodbo. Pravda se je nato nadaljevala pred kasacijskim sodiščem, ki je ponovno razveljavilo razsodbo beneškega prizivnega sodišča ter izročilo akt tržaškemu civilnemu prizivnemu sodišču. Včeraj se je prav pred tem sodiščem vršila druga obravnava.

Zakaj je tako težko rešiti vprašanje priznanja tega očetovstva? Odgovor na to vprašanje najdemo v posebnih razmerah, v katerih je bil Serenin oče. Serafin Maraldo iz Meduna je z nemško okupacijo odšel v partizane. Večkrat se je vračal v rojstni kraj, kjer je živela njegova zaročenka Anna Gasparin. Dekle je nekega dne izjavila, da je nosečа. To pa je ni zmotilo, saj ji je bil Serafino zaročil, da se bosta v kratkem poročila.

Do tega pa ni prišlo. V decembru 1944 so Nemci zajeli Maralda in še pet njegovih tovarišev. Na nekem travniku blizu Humina so jih ustrelili. Duhovnik Mario Pozzi, ki živi sedaj na Siciliji, se je pred ustrelitvijo pogovarjal z borcem Maraldo ga je prosil, naj spozna Gasparinovi, naj dobro vzgojenega otroka, ki se je moral roditi iz njunega razmerja. S tem je tudi javno priznal svoje očetovstvo.

Prav dejstvo, da ne obstaja nobena pisмena izjava, kot zakon predpisuje, je povzročilo, da se pravda vleče že leta in leta. Tržaški prizivni sodniki bodo morali odločiti, če res niso tedaj absolutno obstajali pogoji za sestavo takšne izjave.

Na včerajšnji obravnavi so sodniki sklenili, da bodo ali sprejeli korak glede vsebine pravde, ali pa bodo izdali odlok, da se ponovno zaslišijo nekatere priče.

• **Zupanstvo sporoča**, da so 15. t.m. v prisotnosti funkcionarja finančne uprave izžrebali listek loterije občinske umetniške galerije. Izžreban je listek št. 03225. Lastnik tega listka bo lahko dvignil nagrado v Beneški palači, soba 124, med uradnimi urami. Nedvignjene nagrade v enega meseca bodo darovane obmorski podporni ustanovi ECA.

Zanimivo predavanje o Triglavu in soseščini

Sinoči je v Gregorčičevi dvorani v Ul. Geppa 9 predaval znani slovenski planinec Janko Blažej «O Triglavu in njegovi soseščini». Živo govornikovo besedo so spremljali številni barvni diapozitivi, ki so pričarali na belo platno skrivnostne lepote «siv'ga poglavarja kranjskih velikanov».

Janko Blažej je popeljal slušatelje po eni izmed treh velikih dolin na severni strani Triglava, se pravi po dolini Vrat, do Aljaževega doma. Prikazal je slovito severno Triglavsko steno in nato vzpon preko Staničeve koče, Triglavskega doma na Kredarici ter Malega Triglava na sam vrh Triglava.

Čudovit pa je tudi svet na južni strani triglavskega masiva. Velo polje, ki bo baje ohranilo svoj sedanji značaj (ne govori se več o gradnji ceste čez Rudno polje in Konjščico), je ena izmed najbolj znanih planin, kjer je v poletnih mesecih slišati neprestano zvonjenje kravjih zvoncev. Svet okoli Tošca pa skriva v sebi toliko planinskih lepot, da človek res ne more slediti besedam in slikam, ki mu jih te neprestano budijo v srcu in v duši.

In potem Bohinjsko jezero ter nazadnje divje lepote doline Sedmerih jezer. Pokrajina okoli koče pri Sedmerih jezerih je zares nekaj svojstvenega. Tičarica, ki kraljuje nad kočo, je še danes kraljestvo alpske flore, čeprav ta izginja drugje zaradi pustošenja brezvestnih planincev.

Toda dolina Triglavskih jezer ni lepa samo v poznem poletju, ko se barve v najrazličnejših odtenkih prelivajo druga v drugo. Globoko presune planinca razlika med njenim spodnjim in zgornjim delom. Spodaj še gospodari rastlinstvo, medtem ko je zgornji del razrit in razklan. Tu gospodarijo elementarne naravne sile, ki še vedno iz leta v leto oblikujejo to visokogorsko področje.

In končno dolina jezer pozimi. Planinci smučarji se v dolgih vrstah vijejo po brezmejnih snežnih poljanah, ki v čudovitih barvah tonejo v mrak ob zahajajočem soncu.

IZ TRŽAŠKIH SODNIH DVORAN

V skladišču so pretepli trgovca ker ni plačal svoje uslužbenke

Razprava proti štirim mladoletnikom se nadaljuje - Obsodba dveh šoferjev zaradi povzročitve smrtne nezgode pred goriškim letališčem

Pred kazenskim sodiščem (predsednik Edel, tožilec Visalli, zapisnikar Strippoli, obramba Amodeo, Gefter Wondrich, Terpin in Vinciguerra) se je začela obravnava proti štirim mladeničem, ki so obtoženi hudega nasilja v škodo trgovca Francesca Palmerija. Gre za 19-letnega Daria C., za 18-letnega Guida R., za 17-letnega Daria F. in 18-letnega Ettora S.

Dogodek, ki je pripeljal vse 4 mladeniče pred sodnike, se je odigral 16. septembra letos pred in v skladišču v Ul. Cologna 27, katerega lastnik je Palmeri. Zdi se, da je Palmeri sprejel svoj čas v službo neko Diano Mernik. Dekle je delala v skladišču kakih deset dni, toda ker ji Palmeri ni poplačal njenih uslug, je odpovedala službo. O svojih križih in težavah pa je obvestila svojega zaročenca Daria C. Slednji se je o vsej zadevi pogovoril s svojimi sovrstniki, nakar so omenjenega dne prišli vsi štirje pred Palmerijevo skladišče. Z njimi je bil baje tudi neki peti mladenič, čigar istovetnosti pa niso mogli ugotoviti.

Ko se je Palmeri pojavil, so ga zgrabili ter ga s silo odvedli v skladišče, kjer so ga baje suvali in bili s pestmi. Obtožnica trdi, da so mu grozili s smrtjo, če ne bi toda poklicati po telefonu svoje bivše uslužbenke ter jo povabiti v skladišče, kjer bi ji moral poravnati vse svoje denarne obveznosti.

Takoj nato so mladeniči prisilili Palmerija, da jih je spremljal v bližnji bar, kjer jim je moral plačati pijačo. Skupni strošek je znašal 480 lir. Palmeri je plačal s tisočakom, toda eden izmed mladeničev se je polastil ostalih 500 lir, češ da bodo z njimi pokrili stroške za bencin.

Dvajset minut pozneje je Palmeri prijavil dogodek karabinerjem v Ul. Cologna, ki so v manj kot 24 urah aretirali tri mladeniče. Zadnjega, Ettora S. so aretirali včeraj zjutraj v dvorani kazenskega sodišča na zahtevo javnega tožilca.

Mladeniče so postavili pred kazensko sodišče z zelo hudimi obtožbami. Vse skupaj dolžijo, da so odvzeli Palmeriju osebno prostost ter ga držali zaprtega tri četrt ure. Nadalje, da so ga prisilili, da je telefoniral Mernikovi ter so mu pri tem grozili s smrtjo. Daria C. pa so še posebej obdolžili, da je organiziral in vodil kazensko ekspedicijo, a Guida R. in Ettora S., da sta ukradla dve torbi iz plastike, en volnen pulover, nekaj knjig, eno ovratnico in en ključ. Dario F. pa je bil obtožen, da je ukradel Palmeriju 500 lir.

Kot smo že dejali, je javni tožilec včeraj ukazal karabinerjem naj v dvorani aretirajo Ettora S. Mladenič se je bil namreč do sedaj izognil aretaciji. Ker pa je menil, da bo vseeno bolje za njega, če pride na razpravo, se je včeraj podal v sodnijsko palačo.

Javni tožilec je v svojem obtožilnem govoru zahteval naj sodniki obsodijo Daria C. na 3 leta zapora, Guida R. na 2 leti zapora ter 60.000 lir globe, Daria F. na eno leto in štiri mesece zapora, a Ettora S. na 1 leto in 8 mesecev zapora ter 45.000 lir globe. Javni tožilec pa je menil, da ni dokazana krivda zadnjih treh obtožencev glede nasilja in groženj. Obravnava se nadaljuje.

* * *

Pred prizivnim sodiščem (predsednik Zulmin, tožilec Santonastaso, zapisnikar Vascon, zastopniki zasebne stranke Sadar, Moro, Luzzatto, obramba Antonini) sta se zagovarjala 34-letni Elio Fabro iz Gorice Ul. Ristoro 7 ter 27-letni Nereo Fami iz Milana. Oba so obtožili, da sta nenamerno zakrivila smrt 71-letnega goriškega inženirja Angela Giottija iz Ul. Trento 5.

Do te smrtne nesreče je prišlo v jutranjih urah 12. oktobra 1960 pred goriškim letališčem. Prav tedaj je z letališča prihajal s težkim avtobusom Fabro. Obtožnica je trdila, da je šofer prekršil cestni zakon, ker ni upošteval prednostne vožnje vozil na glavni cesti. V tistem trenutku se je pripeljal mimo z veliko hitrostjo Fami, ki je upravljal osebni avto, v katerem je bil tudi Ciotti. Prišlo je do neizogibnega trčenja ter do hudih Ciottijevih telesnih poškodb, zaradi katerih je ta pozneje tudi umrl. Pri nezgodi se je poškodoval tudi Fami.

Goriško kazensko sodišče je sodilo obema 19. januarja letos. Spoznalo pa je za krivega samo Famija ter ga obsodilo na 6 mesecev zapora ter mu začasno odvzelo vozniško dovoljenje.

Proti tej razsodbi je vložil priziv javni tožilec in včeraj so sodniki spoznali za krivega tudi Fabra ter ga obsodili na 8 mesecev zapora. Tudi njemu so začasno odvzeli vozniško dovoljenje.

* * *

Pred prizivnim sodiščem sta se zagovarjala tudi 18-letni Lino Tul od Sv. Barbare pri Miljah, ki je bil obtožen, da je skupaj s 25-letnim Sergiom Ražnom iz begunskega taborišča ukradel kolo z avta Anite Hauserjeve, 17. julija letos so sodniki spoznali Tula za krivega ter so ga obsodili na 5 mesecev in 10 dni zapora ter 30.000 lir globe. Ražna pa so oprostili, ker je Tul izjavil, da je tatvino zagrešil sam. V tistem trenutku je namreč Ražen odšel po cigarete.

Mladeniča sta se nekega dne vozila z avtom po bližnji okolici. Blizu Opčin pa se jima je prelukнjala guma. Kljub temu sta nadaljevala pot do Opčin, kjer sta opazila avto, katerega je lastnica Anita Hauser parkirala pred hišo nekih znancev. Demontirala sta kolo na tem avtomobilu ter ga skrila. Nato pa sta ji še pomagala namestiti rezervno kolo. Houserjeva pa je prijavila tatvino karabinerjem, ki so zasačili mladeniča, ko sta nameščala ukradeno kolo na svoj avto. Bila sta pač prepočasna.

Kino na Opčinah

predvaja danes 17. t. m. z začetkom ob 18. uri (zadnja predstava ob 21.30 — film traja okrog 3 ure) največji film naših časov:

KIRK DOUGLAS
LAURENCE OLIVIER
JEAN SIMMONS
CHARLES LAUGHTON
PETER USTINOV
JOHN GAVIN

SPARTAKUS

TONY CURTIS

TECHNICOLOR® SUPER TECHNIRAMA 70®

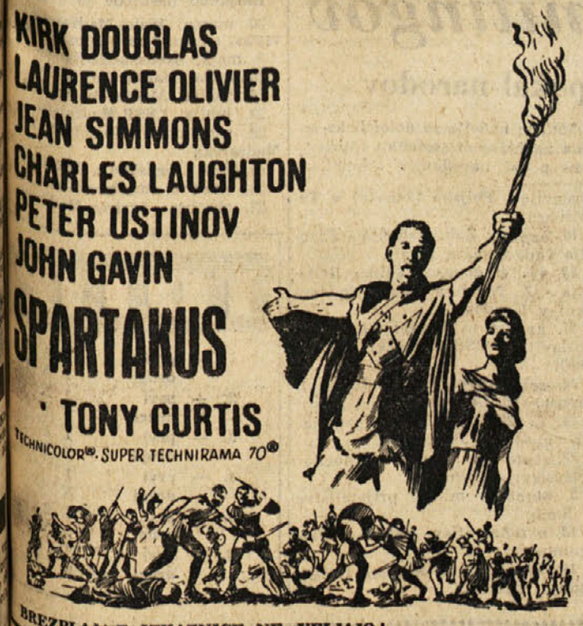

BREZPLAČNE IZKAZNICE NE VELJAJO!

KINO PROSEK-KONTOVEL

predvaja danes 17. t. m. z začetkom ob 19.30 uri Cinemascope barvni film:

LOTOSOV CVET

(Fior di Loto)

Igra NANCY KWAN

KINO BELVEDERE NA OPČINAH

predvaja danes, dne 17. t. m. z začetkom ob 18.30 uri zabavni film:

PO PRSTIH

(In punta di piedi)

Dvorana je ogrevana

KINO «IRIS» PROSEK

predvaja danes 17. t. m. ob 19.30 uri Technicolor tehnirame film:

Mesalina - cesarica venera

(Messalina — Venere imperatrice)

Prišla je s svojimi dobrimi in slabimi lastnostmi v zgodovino Rima

Igrajo: BELINDA LEE in SPIROS FOCAS

Mladini pod 16. letom vstop prepovedan

Goriško-beneški dnevnik

SINDIKALNE VESTI

Sporazum o proizvodni nagradi v tekstilni tovarni v Sovodnjah

Vodstvo podjetja pripravljeno na pogajanja tudi o drugih še nerešenih vprašanjih - Jutri v Gorici pokrajinski kongres FIOT

Na sedežu Zveze industrijcev v Gorici so predstavniki sindikalnih organizacij podpisali z ravnateljstvom tekstilne tovarne iz Sovodenj (Cotonificio Goriziano) sporazum, na podlagi katerega bodo izplačali vsem delavcem, zaposlenih v tovarni od 1. junija 1962 dalje, enkratno nagrado v znesku 5.000 lir, za delavce, ki so se zaposlili po tem dnevu, pa bodo izplačali nagrado na podlagi delovne dobe. Zastopniki obeh strank so se nadalje sporazumeli o sklicanju ponovnega sestanka pred 31. marcem 1963, da bi na njem določili višino proizvodne nagrade in pa odškodnino za nevpeljano skordno delo. Predstavniki sindikalnih organizacij in pa ravnateljstva so v obsežnem in prisrčnem razgovoru proučili dosedanji razvoj podjetja, ki je že premostil začetne težkoče in sklenili ugoditi zahtevam delavcev zaradi nadaljnjega zboljšanja odnosov v tovarni.

Sindikalna stroka FIOT, ki je objavila vest o podpisu sporazuma, priznava v svojem sporočilu, da še ni bilo ugodeno vsem predloženim zahtevam, vendar pa pozitivno ocenjuje obvezo ravnateljstva, ki je pristalo na ponovni sestanek pred 31. marcem 1963, da se uredita še dve že zgoraj omenjeni sindikalni vprašanji. Nadaljnja važna vest, ki jo vsebuje sindikalno sporočilo, pa je zagotovitev ravnateljstva, da bo uvedlo v podjetju takšne mezde, kot veljajo za podgorsko tekstilno tovarno.

Med nerešena vprašanja pa sodi še polurni počitek ob sobotah, doklada za nočno delo in pa ureditev kvalifikacij. Nedvomno bo mogoče urediti tudi te zadeve, če se bo okrepila sindikalna zavest, in če se bodo delavci vključevali v sindikalno organizacijo. FIOT bo o zadevi obsežno poročala preko svojega predstavnika na skupščini, ki jo sklicuje za nedeljo 18. novembra ob 11. uri v prosvetni dvorani v Sovodnjah.

V nedeljo 18. novembra pa bo ob 14.30 na sedežu Delavske zbornice v Gorici pokrajinski kongres FIOT s sledečim dnevnim redom:

Poročilo o delovanju od zadnjega kongresa dalje; program stroke za mezdne in plačne izboljšave, boljše življenjske in delovne pogoje; pravno naj se priznajo notranje komisije; v FIOT naj se vpiše vsaj 1000 članov. FIOT vabi vse delegate, da se udeležijo kongresa.

Krmilno moko razdeljujejo do 24. t. m.

Pokrajinsko kmetijsko nadzorništvo v Gorici sporoča živinorejcem, ki so bili zaradi poletne suše prizadeti in ki bivajo na področju mestne občine Gorica, na krminsko-gradiščanskem polju in na Krasu, da je bil rok za prevzem krmilne moke po znižani ceni podaljšan do sobote 24. t. m.

Kot je znano je krmilna moka, ki jo razdeljujejo, sestavljena iz koruzne moke in proteinskih primesi in jo prodajajo po 3950 lir za stot po podružnicah agrarnega konzorcija, na osnovi seznamov, ki so jih pred časom predložile posamezne občinske uprave in jih je potrdilo pokrajinsko kmetijsko nadzorništvo.

Nov prefekt

Ministrski svet je na včerajšnji seji odobril premestitev nekaterih prefektov. Med drugimi bo premeščen tudi goriški prefekt dr. Giacinto Nitri, in sicer v Cremono. V Gorico pa pride dr. Senio Princivalle, ki je bil doslej generalni inšpektor v notranjem ministrstvu.

ZA BOLJŠE MEDSEBOJNO SPOZNAVANJE

Učenci in profesorji z Jesenic na obisku v Trbižu

Predsednik LO Treven se je zahvalil za gostoljubni sprejem

Na mednarodnem prehodu v Ratečah je v ponedeljek zjutraj ravnatelj strokovne industrijske šole iz Trbiža inž. Felice Ambrosio uradno sprejel delegacijo učencev in profesorjev z Jesenic. Sestavljali so jo predsednik ljudskega odbora z Jesenic Franc Treven, podpredsednik Franc Gasperin, ravnatelj pedagoško-kulturnega središča prof. Joža Varl, ravnatelj jeklarskih raziskovanj z Jesenic Maks Dimnik, ravnatelj strokovne šole Brane Lavrenčič z nekaterimi profesorji in pa učenci.

Ravnatelj Ambrosio je v svojem pozdravnem govoru v občinski taverni poudaril velik pomen, ki ga imajo takšni stiki pri utrjevanju prijateljskih odnosov med sosednima državama. Se prav posebno pa je obisk prispeval k spoznavanju metod in sredstev za poklicno vzgojo bodočih mehanikov in mizarjev, ki se usposabljajo v tej trbiški šoli.

Ravnatelj šole prof. Sangallo je poudaril zasluge predsednika Trevena in trbiškega župana cav. Lindaverja, ki sta poskrbela za to srečanje, in naglasil, da dogodek presega krajevne meje; z zadovoljstvom so ga pozdravili tudi nadrejeni organi. Izrazil je željo, da bi se čimbolj utrdila poznanstva ob tromeji, kajti samo na takšen način bo mogoče ustvariti medsebojno zaupanje in razumevanje.

Delegacija se je zvečer vrnila preko prehoda na jugoslovansko ozemlje. Predsednik Treven se je ob tej priliki zahvalil za gostoljubnost in povabil gostitelje, naj obiščejo Jesenice.

Italijanski generalni konzul v Kopru dr. Zecchin je bil včeraj na poslovilnem obisku pri goriškem prefektu dr. Nitriju in pri goriškem županu dr. Poterziu. Kot smo že poročali, zapušča dr. Zecchin Koper, ker je bil imenovan na novo službeno mesto.

IZPRED OKROŽNEGA SODIŠČA

Kasiral je za podjetje tudi ko ni bil več v službi

Upniki so potem od podjetja zahtevali povračilo denarja, ki ga ni prejelo - Zaradi ponarejene menice dobil 15 mesecev zapora

Včeraj so imeli pred okrožnim sodiščem v Gorici vrsto drobnih razprav, od katerih so bile nekatere tudi odložene. Med tistimi, ki so se zaključile z razsodbo, naj omenimo zadevo 35-letnega Celsa Staniča, po rodu iz bivše anhovske občine, ki ima stalno bivališče v Marianu, dejansko pa živi sedaj v Milanu.

V obtožnici je rečeno, da si je neupravičeno prilastil 20.000 lir, ki mu jih je zaupalo podjetje, pri katerem je bil uslužben, za kritje upravnih stroškov, ter da je sleparil tudi s tem, da si je izposodil pri nekaterih klientih tega podjetja denar v imenu podjetja Udovici iz Trsta tudi potem, ko že ni bil več tam uslužben. Med temi, ki so mu dali denar za podjetje je bil tudi lesni trgovec Lojze Kodermac iz Gorice in sicer 20.000 lir.

Pri včerajšnji razpravi je upravitelj lesnega podjetja Udovici iz Trsta, Romano Millo izpovedal, da je on sam najel Staniča v službo toda samo na poskušnjo in sicer od 25. septembra 1961 pa do 5 ali 6. oktobra, torej za približno 15 dni. Potem so ga odslovili, ker se jim ni zdel primeren in tudi ker so dobili o njem slabe informacije. Potrdil je navedbe obtožnice o primanjkljaju ter dostavil, da so mnogi klienti sporočili podjetju, da so dali določene vsote denarja Staniču, ki jim je izdajal potrdila v imenu podjetja na obrazcih, ki si jih je prisvojil v uradu tega podjetja.

Stanič s svoje strani je dejal, da je primanjkljaj povrnil in da ko je vzel navedena posojila, da je bil še v službi, ker mu pri podjetju do konca leta 1961 niso vrnili delavske knjižice.

Tudi druge priče so v glavnem potrdile to, kar je navedeno v obtožnici.

Državni tožilec je za obtoženca zahteval za oba v obtožnici navedena prestopka 9 mesecev zapora in 55.000 lir globe. Branilec odv. Blessi pa je skušal zanikati kompetenco tribunala češ, da gre za civilno zadevo medsebojnih računov v ostalem pa je zahteval oprostitev obtoženca vsaj s pogojno formulo.

Po kratkem posvetu je sodišče spoznalo obtoženca za krivega ter ga obsodilo na 4 mesece in 15 dni zapora in na plačilo 25.000 lir globe, vse pogojno in brez vpisa v kazenski list.

* * *

Na predzadnjem zasedanju okrožnega sodišča v Gorici je bil na zatožni klopi tudi 58-letni Giacomo Alfredo Visintin iz Gradiške, ki se je moral zagovarjati ker da je sopodpisal neko menico v korist trgovca z živino Giacinta Facca za znesek 4.318.000 lir z imenom svojega sina Arriga Visintina in jo potem tudi vnovčil.

Kot je navedel Facca v svoji prijavi, ima Arrigo Visintin mesnico v Zagraju ter da je imel z njim in njegovim očetom že večkrat poslovne odnose. Tako jima je prodal za okrog 16 milijonov goveje živine, ki sta mu jih plačala z menicami, od katerih je moral nekatere protestirati. Prišlo je tudi do rubeža pri Visintinu očetu in med drugim so zarubili več prašičev, en traktor in prikolico. Prav tako trdi Facca, da je Visintin izdal več čekov brez kritja. Vse to je seveda privedlo do tožbe in prva razprava je bila že pred nekaj meseci. Proti takratni razsodbi je Visintin vložil priziv in tokrat so ponovno razpravljali o zadevi.

Sodišče je zavrnilo pritožbe zaradi nepristojnosti sodišča in ugotovilo krivdo Giacoma Visintina ter ga obsodilo na 15 mesecev zapora in plačilo sodnih stroškov. Ker ima Visintin že kakih 32 prejšnjih razsodb in obsodb, bo moral kazen tudi odsedeti, če ne bo vložil novega priziva. Branil ga je odv. Devetag.

Drž. tož. dr. Placentino; preds. sod. dr. Storto; zap. Daidone.

Povračilo IGE za izvoženo blago

Trgovinska zbornica v Gorici sporoča vsem prizadetim, da je finančno ministrstvo iz Rima s posebno brzojavko rok za prijavo izvoza blaga z ozirom na povračilo davka na poslovni promet (IGE), ki je bil prvotno določen na 31. oktober 1962, podaljšalo do 31. decembra 1962. Izvozniki lahko zahtevajo povračilo davka na poslovni promet za blago, ki so ga izvozili od 1. septembra 1960 pa do 30. septembra 1962.

Delovanje Rdečega križa

Pokrajinski odbor Rdečega križa se je sestal na svojem sedežu v Ul. Codelli v Gorici. Pri tej priliki so se pogovorili o splošnem programu za bodočo dejavnost te ustanove. Dr. Musič je nato predložil in obrazložil proračun za leto 1963, ki so ga odborniki odobrili. Končno je predsednik odv. Rodenigo predstavil odbornikom tudi nov rešilni voz, ki so ga prejeli za goriški sedež Rdečega križa.

Prvi sneg in mraz

Včeraj je padel prvi sneg na hribovje okrog Gorice. Pobelil je Trnovsko planoto in čavensko pobočje precej globoko v Vipavsko dolino. Že snoči je začelo tudi zmrzovati, tako da je bilo to jesen prvič pod ničlo. Bližamo se torej zimi, njenim nevšečnostim, pa tudi čarom. Goriški smučarji pripravljajo že smuči in kupujejo mažo, da bodo lahko skočili na Lokve ali se odpeljali dalje tja gor do Višarij. Meščani pa so povlekli iz naftalina površnike ter si nadeli kape in klobuke.

Zahvalna svečanost v Štandrežu

V nedeljo so na trgu pred cerkvijo v Štandrežu blagoslovili poljedelske stroje in pridelke. Najprej je bila zahvalna maša, katere so se udeležili vsi člani odbora, društva neposrednih obdelovalcev, domači župnik g. Zorž je nato blagoslovil stroje in letošnji pridelek. Kmetje niso prinesli kdo ve koliko blaga, ker je bil pridelek slab in ni bilo ravno najlepših pridelkov. Med vinogradniki so zbrali precej vina, ki so ga skupno s kruhom razdelili prisotnim.

Slovensko gledališče iz Trsta

gostuje v nedeljo 18. novembra v Gorici, v Prosvetni dvorani na Korzu Verdi št. 13

Na sporedu sta Pirandellovi igri

«ČEPICA S KRAGULJČKI»

in

«PATENT»

Prevedel R. R. — Scena: J. Cesar; režija: A. Rustja

Dve predstavi: ob 16. in 20. uri

Prodaja vstopnic na sedežu SPZ v Gorici, Ul Ascoli 1/I. in v kavarni Bratuš. Cene: Sedeži po 300 in 200 lir, stojišča po 150 lir, za dijake in drugo mladino po 100 lir.

GORIŠKI NOGOMET

Tako Juventina kot Sovodnje jutri na domačem polju

Po lepi nedeljski zmagi Podgora jutri počiva
Naraščajniki Podgore igrajo jutri v Moši, juventinski v Gorici in Sovodenjci v Šlovrencu

Jutri nastopi Juventina na domačem igrišču v Štandležu proti ekipi Isontina ki prav tako trenira na tem igrišču. Zato bo nekaka derby tekma med dvema ekipama, ki trenirata na istem igrišču. Zato morajo biti igralci Juventine pri tej tekmi previdni in pazljivi, izrabiti vsako priliko in igrati najprej za rezultat, da ne bi morda doživeli kakšnega neprijetnega presenečenja, kar se v podobnih primerih kaj rado zgodi. Seveda pa pričakujejo navijači, da bodo pokazali tudi lepo igro. Za to tekmo, ki se bo začela ob 14.30 naj se ob 14. uri zberejo naslednji igralci:

Devetak, Zlavdlav, Silič, Paškulin, Nanut L., Ferfolja, Cjak, Ermacora, Batistič, Petejan, Nanut D., Nanut E., Marega.

Sovodenjci bodo jutri igrali proti ekipi Cormontium iz Krmina in če se bodo na tekmo dobro pripravili ni izključeno, da si bodo pridobili obe točki. Za to tekmo naj se pripravijo isti igralci, kot so igrali prejšnjo nedeljo in naj pridejo ob običajni uri na igrišče, kjer bodo na razpolago trenerju za pripravo tekme.

Nogometna ekipa iz Podgore, ki je bila v nedeljo zmagovita v tekmi na domačem igrišču, kjer je dobila proti ekipi iz Morara z rezultatom 5:2, ima jutri počitek in ne bo igrala. Pač pa nastopajo njeni naraščajniki dopoldne ob 10. uri v Moši proti tamkajšnjim naraščajnikom.

Naraščajniki Juventine pa igrajo jutri ob 11. uri v Gorici proti močni enajstorici Audax, ki je prva na lestvici te kategorije. Zato se morajo na tekmo dobro pripraviti in dobro igrati, da ne bodo odšli domov praznih rok.

Naraščajniki iz Sovodenj pa bodo nastopili ob 10.30 v Šlovrencu proti ekipi Libertas iz Morara in upamo, da jim bo šlo dobro, ter bodo prinesli domov vsaj eno točko.

Izgubljeno - najdeno

Na poveljstvo mestnih stražnikov so pošteni najditelji prinesli v varstvo naslednje najdene predmete:

štiri moška in dve ženski kolesi, tri dragocene sponke, uhan iz dragocene kovine, par moških in par ženskih rokavic, dve ženski uri, dve dragoceni otroški zapestnici, naočnike za vid, tri naočnike za sonce, avtomobilsko kolo z gumo, denarnico in nekaj ključev.

Kdor lahko dokaže, da je lastnik, naj se zglasi na poveljstvu mestnih stražnikov.

Kolo na glavo

Včeraj popoldne okrog 15.30 so pripeljali v civilno bolnišnico v Gorici 5-letno Eleonoro Sturm iz Gorice, Ul. Madonnina 26. Zdravniki so ugotovili, da ima otrok rano na lasišču, ki je ozdravljiva v petih dneh. Nudili so ji prvo pomoč in jo poslali domov. Deklica je dobila navedeno poškodbo, ker ji je padlo na glavo dvokolo, ki je viselo na klinu.

Načrt za občinski športni park na Rojcah

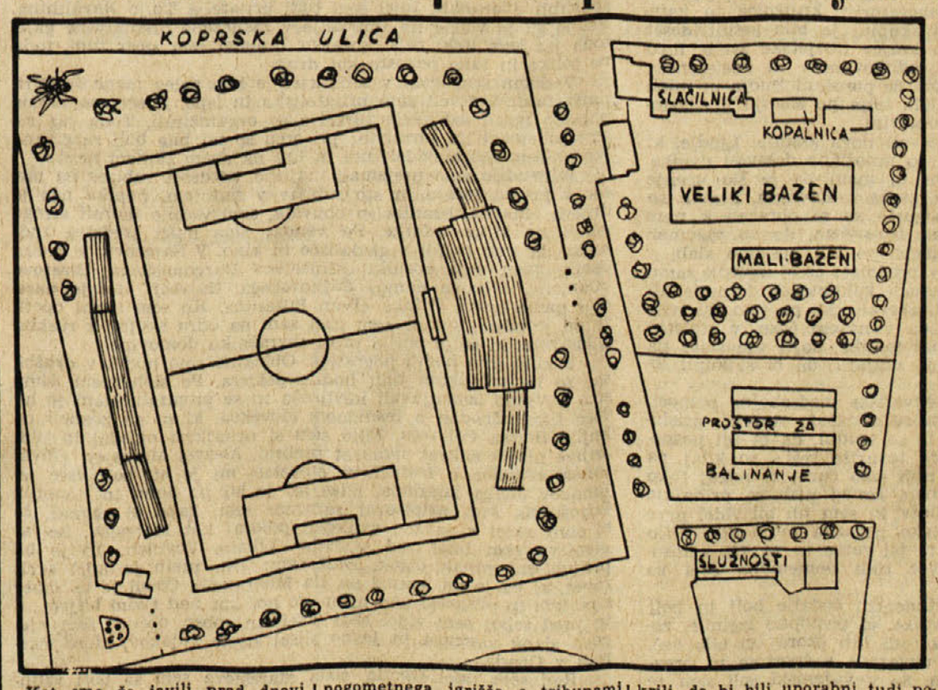

Kot smo že javili pred dnevi, je občinski upravni odbor iz Gorice odobril osnutek načrta za športne naprave na Rojcah, ki jih bodo uredili poleg šolskega športnega igrišča in drugih športnih naprav, ki so jih na tem kraju zgradili v zadnjih letih. Kot je razvidno iz osnutka, je predvidena gradnja nogometnega igrišča s tribunami za 4100 gledalcev, veliki olimpijski plavalni bazen in drugi manjši, kjer se bodo lahko šolarji učili plavanja ter dve dvojni stezi za balincanje.

Za te naprave je predvideno da bodo potrošili 126.5 milijona lir in če bodo plavalne bazene pokrili, da bi bili uporabni tudi pozimi, se bodo stroški povečali še za nekaj desetin milijonov. Če ne bo posebnih ovir računa občinski tehnični urad, da bodo prihodnje leto začeli z gradnjo teh novih športnih naprav. Zadeva je nujna, ker mora občina do leta 1965 izprazniti igrišče v Ul. Baiamonti.

Kino

CORSO. 17.15: «Mr. Hobbs gre na počitnice» (Mr. Hobbs va in vacanza), J. Steward in M. O'Hara. Ameriški barvni film v cinemascopu.

VITTORIA. 17.15: «Z ognjem in mečem» (Col ferro e col fuoco), J. Crain in E. Zareschi. Italijanski barvni film v cinemascopu.

CENTRALE. 17.00: «Seksualni svet ponoči» (Il mondo sexy di notte). Barvni film cinemascope. Mladini pod 18. letom prepovedan.

DEŽURNA LEKARNA

Danes ves dan in ponoči je odprta v Gorici lekarna URBANI-ALBANESE, Korzo Italia št. 89, tel. 24-43.

TEMPERATURA VČERAJ

Včeraj smo imeli v Gorici najvišjo temperaturo 9,4 stopinje ob 14.50 in najnižjo 6 stopinj ob 9.40. Povprečna dnevna vlaga je dosegla 60 odst. Dežja je padlo od 6.10 zjutraj 30,4 mm.

šport šport šport šport šport

ALIGA JUTRI DESETI ZAVRTLJAJ PRVENSTVA

Juventus - Milan obračun resnice

Zanimivo kolo z možnostjo presenetljivih izidov

Po zmagi italijanske reprezentance nad Avstrijo na Praterju, kar se ni dogajalo celih 27 let, se bo v nedeljo z desetim kolom nadaljevalo nogometno prvenstvo A lige. Jutrišnji zavrtljaj bo zelo zanimiv, ker bi morale biti skoraj vse tekme napete in razburljive. Največ pričakujejo od «big matcha» med Juventusom in Milanom, za katerega prevladuje mnenje, da bo to obračun resnice. Resnice v toliko, ker se bo v direktnem spopadu videlo, kdo je danes močnejši. Turinčani, za katere je bil začetek prvenstva pravcati polom, so se z nakupom Salvadoreja in Mirande tako opomogli, da so začeli že resno ogrožati Bologni žezlo prvega. Sicer Milan še vedno spada v skupino boljših, a to bo moral jutri dokazati na igrišču.

Po važnosti in zanimivosti srečanje Roma - Fiorentina ne bi smelo dosti zaostajati za prvim. Rimljani, ki so našli v že pozabljenem Manfrediniju človeka, ki je znal odpraviti že kronično neučinkovitost napada, bodo prav gotovo skušali odpraviti borbene Florentince s porazom domov. Naravno je, da bodo gostje skušali to preprečiti in oditi iz Rima vsaj s točko v žepu. Po prognozah bi morali Rimljani, ki bodo nastopili z vsemi svojimi najboljšimi predstavniki, zmagati, medtem ko bo Fiorentina prepustila najnevarnejše akcije samo dvema: Petrisu in Hamrinu.

Bologna pa bo dala vse iz sebe, da si zagotovi zmago in s tem ohrani vodilno mesto v lestvici. Bolonjčani bodo sprejeli v goste s Hitchensom ojačeni Torino, ki bo skušal priti do točk, ki jih zelo potrebuje.

Jutrišnji nogometni zavrtljaj je tudi za Inter važnega pomena. Sovpada namreč z datumom, katerega je Herrera navedel kot zadnji rok, da pride Inter na vrh lestvice. Trener se je precej zmotil, ker mu enajstorica ni nudila zadoščenj, ki jih je pričakoval. V zadnjih časih pa je vendarle našel igralce, na katere se lahko zanese in ki so mu kot n. pr. temnopolti Jair pripeljali moštvo do zmage. Jutrišnji posel ne bi smel biti naporen za Inter: v goste prihaja Sampdoria, ki ne predstavlja, vsaj na papirju, nobene nevarnosti.

Ostalih tekem pa tudi ni mogoče prezreti. Povsod bo precej vroče; tako v Cataniji, kjer bo gostovala Modena, kot v Genovi, kjer bo Palermo igral na igrišču tamkajšnjega moštva.

Bolj negotov bi moral biti izid spopada med Lanerossi Vicenza in Atalanto iz Bergama ter med Venezio in gostujočim Napolijem. Sicer bi lahko isto trdili o srečanjih na tleh Mantove s Spalom iz Ferrare

Če danes ni mogoče predvidevati zamenjave leaderja v lestvici, pa je skoraj gotovo, da bo prišlo na ostalih mestih do precejšnjih in morda celo presenetljivih sprememb. Tem bolje, ker bo zanimanje za prvenstvo še bolj razživelo.

Totocalcio

Bologna - Torino	1
Catania - Modena	1
Genoa - Palermo	1
Inter - Sampdoria	1
Juventus - Milan	1 X 2
LR Vicenza - Atalanta	1 X
Mantova - Spal	X 1
Roma - Fiorentina	1 X 2
Venezia - Napoli	1
Messina - Padova	1
Sambenedettese - Bari	1 X
Rimini - Anconitana	1
Reggina - Potenza	1 X

BOKS

SYRACUSE, 16. — Organizator boksarskih srečanj Norman Rotschild je javil, da bo zelo verjetno povratni dvoboj za svetovni naslov srednje kategorije med Nigerijcem Dickom Tigerjem in Američanom Genejem Fullmerjem 23. februarja

TENIS ZA POKAL ŠVEDSKEGA KRALJA

Italija - Belgija 2:0

Pietrangeli premagal De Gronckela, Merlo pa Drossarda

Po prvem dnevu II. kola teniškega dvoboja za pokal švedskega kralja Belgija-Italija, so Italijani prišli v vodstvo z 2:0. Oba italijanska predstavnika sta namreč zmagovito zaključila igri v singlu.

V prvi igri dneva je Italijan Nicola Pietrangeli brez težkoč odpravil belgijskega nasprotnika De Gronckela 6:2, 6:1. Pietrangeliju, ki je brez dvoma za razred boljši kot njegov tekmec, se je posrečilo spraviti kar štiri game zapovrstjo. V petem je Belgijec izrabil svoj nevarni servis in odvzel Italijanu game. Kljub naporu De Gronckela, da bi zmanjšal razliko, je Pietrangeli vseeno zaključil prvi set s 6:2 v svojo korist. V drugem setu ni bilo nič boljše. Čeprav je Belgijec uporabil vse sile, ni mogel preprečiti Italijanu, da bi prevladoval na igrišču in zaključiti dvoboj po četrturni igri z razliko 6:1.

Drugo srečanje med Italijanom Merlom in Belgijcem Ericom Drossardom je bilo bolj zanimivo in napeto. Italijan je zmagal predvsem zaradi boljše izbire mesta na igrišču, Drossard pa se je izkazal z odličnimi voleji. Že v prvem setu je Merlo prešel v vodstvo in čeprav je Drossard skoraj izenačil, se je Italijan vztrajno boril, da bi zmagovito zaključil igro. To se mu je tudi posrečilo. V drugem setu je moral Merlo po izenačeni igri v prvih potezah kloniti premoči nasprotnika, ki se je mu oddolžil z istim rezultatom. Tudi začetek tretjega seta je bil precej izenačen, dokler ni Merlo vsilil svojo hitro igro. Pri Italijanu se je poznala izkušenost, kar je bilo dovolj, da si je zagotovil odločilno igro. Izid: Merlo-Drossard 6:3, 3:6, 6:4.

Tekmovanje II. kola se bo nadaljevalo danes z začetkom ob 15. uri. Pari bodo različni od današnjih. Merlo se bo moral spoprijeti z De Gronckelom, Pietrangeli pa bo imel Drossarda za tekmeca.

V nedeljo bo zaključni del dvoboja z igro parov. Za Italijo bosta nastopila še pred leti najmočnejša dvojica na svetu Pietrangeli in Sirola, medtem ko bo obramba belgijskih barv poverjena Drossardu in De Gronckelu.

ATLETIKA

NEW YORK, 16. — Sovjetski atleti svetovni prvak v skoku v višino Brumel, svetovni prvak v skoku v daljino Ter Ovanesian in srednjeprogaš Bulišev so sprejeli vabilo ameriške amaterske atletske zveze, da bi se udeležili šestih nastopov «indoor» v ZDA. Prvi nastop sovjetskih atletov bo februarja prihodnjega leta.

* * *

WELLINGTON, 16. — Novozelandec Peter Snell, ki je svetovni rekorder v teku na 800 m, 880 jardov in v teku na 1 miljo, bo od začetka prihodnjega leta tekmoval v Združenih državah Amerike.

NOGOMET

GENOVA, 16. — Vodstvo nogometnega kluba Genoa je danes zanikalo vest o najemu švedskega branilca Bergmarka, katerega so v četrtek preizkusili. Vse kaže, da se Genoa zanima za igralca brazilske reprezentance Djalma Santosa.

TENIS

ADELAIDE, 16. — Po izločitvi Roda Laverja iz teniškega prvenstva južne Avstralije, je danes prišlo tudi v doublu do presenečenja. V polfinalu sta zmagovalca wimbledonskega turnirja Hewitt-Stolle klonila v petih setih manj znanemu paru Mulligan-Howe.

KLJUB PREDNOSTI ZA NAKUP

Catania se odpove (v korist Fiorentine) Juanu Seminariu

FLORENCA, 16. — Vodstvo Fiorentinskega nogometnega kluba v stalnem stiku z odborom Catanje, da bi se sporazumelo o najemu perujskega igralca Seminaria. Za tega igralca se najprej potegovala Catania, pri nekaj dnevi pa je Fiorentina zahtevala pogajanja z Zaragozo, kjer Seminario trenutno igra. Za najem pa mora Fiorentina doseči odpor ved Catanie. Spočetka je kazalo, da bo težko priti do sporazuma, toda proti večeru se je izvedelo, da je vodstvo sicilijanskega kluba pripravljeno odpovedati se Seminariu.

Z odpovedjo Catanie je Seminario postal že nocoj novi član Fiorentine, ki je napravila vse potrebno, da nogometna zveza izda igralcu dovoljenje za nastop. Fiorentina namerava čimprej uporabiti Seminaria za prvenstvene nastope.

PRESENETLJIVA IN BLISKOVITA ZMAGA CLAYA

Archie Moore: k.o. v 4. rundi

Pred porazom stari prvak dvakrat knock down

Sonny Liston: bo Clay trši oreh kot Patterson?

LOS ANGELES, 16. — Dvajsetletni ameriški boksar težke kategorije Cassius Clay je med boksarskim dvobojem, ki je bil sinoči v Los Angelesu, premagal s k.o. v četrti rundi rojaka Archieja Mooreja. Nepremagan po 16 dvobojih, olimpijski prvak srednjetežke kategorije, lahko komaj dvajsetletni Clay že upa na svetovno prvenstvo težke kategorije. Njegova hitra, jasna in presenetljiva zmaga proti «staremu» Mooreju, ga je spravila na isto višino kot je sedanji prvak Sonny Liston. Bo verjetno vprašanje časa, vendar se že govori o verjetnem sestanku med Clayem in Listonom.

29 let mlajši Clay je stopil na ring prepričan, da bo hitro odpravil že priletnega in zato bolj počasnega tekmeca. V prvi rundi je Moore prvi napadel ter je Claya večkrat zadel. Mlajši boksar je takoj odgovoril z jabi in tu pa tam tudi z desnico, s čimer je hotel preskusiti vzdržljivost starega prvaka, ki se mu je znal večkrat pravočasno izogniti.

V drugi in tretji rundi je Clay vedno prehiteval tekmeca ter mu ni dopuščal, da bi se med enim in drugim napadom odpočil. Proti koncu tretje runde je šel Clay odločno v napad ter je udarjal Mooreja, ki je imel za seboj 220 dvobojev, z desnico in levico po obrazu in tudi po telesu. Moore se je moral večkrat zateči k vrvem, a ko je gong zaključil rundo, se je smehljajoč podal v svoj kot in se, kljub temu, da so se vse runde končale slabo zanj, šalil s svojimi spremljevalci.

Četrta runda: gledalci so na ves glas ponavljali Clayevo ime. Mladi boksar je pospešil ritem borbe in po vrsti silovitih udarcev je moral Moore pokleknili. Stari prvak je počakal, da je sodnik preštel do osem in se začel počasi ter negotovo dvigati. Komaj je bil na nogah, se je Clay pognal z besnim napadom proti njemu ter ga obsul s številnimi udarci. Moore se je zgrudil in ko se je skušal dvigniti, se je ponovno zvrnil na tla. Sodnik je tedaj stopil h Clayu ter mu v znamenju zmage dvignil roko. Od začetka dvoboja, ki je bil predviden v dolžini dvanajstih rund, je minila le 1'35".

tegorije med Clayem in Listonom. Dvoboj naj bi bil junija prihodnjega leta na ringu newyorškega Yankee Stadiuma.

Markson in «matchmaker» Teddy Brenner bosta skušala organizirati najprej dvoboj Clay - Billy Daniels iz New Yorka, do katerega bi moralo priti 19. januarja prihodnjega leta v Miami Beachu. V primeru, da bi Clay zmagal tudi v tem povratnem dvoboju, tedaj nihče ne bi mogel preprečiti olimpijskemu prvaku nastopa proti Listonu. Po Marksonu je Liston favorit za zmago tudi v povratnem dvoboju s Pattersonom.

Clay in Daniels sta se že sporijela 19. maja in sodnik je bil prisiljen prekiniti dvoboj po šestih navdušujočih rundah ter prisoditi zmago s tehničnim k.o. Clayu. Njegov nasprotnik je imel precejšnjo rano na obrazu, a vseeno ni hotel odstopiti.

JUNIJA 1963. LETA?

V New Yorku se že govori o dvoboju Liston-Clay

NEW YORK, 16. — *Načelnik boksarskega odseka «Madison Square Garden Corporation» Harry Markson je izrazil upanje, da mu bo uspelo urediti vprašanje za nastop za svetovni naslov težke ka-*

SPOMLADI 1963. LETA V PRAGI

ČSSR pripravljena organizirati svetovno prvenstvo v košarki

PRAGA, 16. — Češkoslovaška košarkarska zveza je zaprosila mednarodno zvezo, da bi ji privolila organizacijo svetovnega prvenstva v košarki, ki je bilo odloženo zaradi diskriminacijskega stališča filipinskih organov, ki niso hoteli izdati vizumov jugoslovanskim igralcem.

Košarkarsko svetovno prvenstvo bi moralo biti spomladi 1963. leta v Pragi. Športni odbor Češkoslovaške je javil, da bo izdal vstopne vizume igralcem vseh reprezentanc, ki imajo pravico do nastopa na svetovnem prvenstvu.

ZA PRIHODNJE LETO

Razpored tekem madžarske nogometne reprezentance

BUDIMPEŠTA, 16. — Vodstvo madžarske nogometne zveze je pripravilo razpored mednarodnih tekem 1963. leta. Nastopov bo precej in od tega bo Madžarska imela šestkrat na domačem igrišču. Med drugim bodo madžarski reprezentanti igrali doma tudi proti Italiji.

Razpored nastopov je sledeč:

20. marca: **Wales-Madžarska**, vračno srečanje za evropski pokal
5. maja: **Švedska-Madžarska**
20. maja: **Madžarska-Danska**
16. junija: **Madžarska-Avstrija**
23. junija: **ČSSR-Madžarska**
22. septembra: **Sovjetska zveza-Madžarska**
oktobra: **Jugoslavija-Madžarska**
20. oktobra: **Madžarska-Italija**
27. oktobra: **Avstrija-Madžarska**

TOTIP

1. —	prvi	X 1 2
	drugi	1 X 2
2. —	prvi	1 X
	drugi	2 1
3. —	prvi	1 1
	drugi	2 X
4. —	prvi	1
	drugi	X
5. —	prvi	1 2
	drugi	2 X
6. —	prvi	1
	drugi	2

Tako jutri moštva na igriščih

● GENOA
Da Pozzo; Fongaro, Bruno; Occhetta, Colombo, Baveni; Bolzoni, Giacomini, Firmani (Galli), Pantaleoni, Bean.

PALERMO
Bandoni; Giorgis, Calvani; Sereni, Adorni, Malavasi; Volpi, Faustinho, Fermando, Spagni, Skoglund.

● VENEZIA
Magnanini; De Bellis, Ardizzoni; Tesconi, Carantini, Frascoli; Azzali, Mazzia (Santisteban), Bartù, Raffin, Pochissimo (Stivanello).

NAPOLI
Pontel (Cuman); Molino, Mistone; Girardo, Rivellino, Gatti; Ronzon, Rosa, Fanello, Fraschini, Tacchi.

● ROMA
Cudini; Fontana, Corsini; Pestrin, Losi, Carpanesi; Orlando, Angelillo (De Sisti), Manfredini, Charles, De Sisti (Menichelli).

FIORENTINA
Sarti; Robotti, Castelletti; Rimbaldo, Gonfiatini, Marchesi; Hamrin, Pentrelli, Petris, Dell'Angelo, Canella.

● CATANIA
Vavassori; Alberti, Rambaldelli; Corti, Bicchierai, Benaglia; Vigni, Szymaniak, Petroni, Milan, Prenna.

MODENA
Gaspari; Barucco, Garzena; Ottani, Aguzzoli, Giorgis; Tinazzi, Merighi, Pagliari, Bruells, Vetrano.

● INTER
Buffon; Burgnich, Facchetti; Zaglio, Guarneri, Picchi; Jair, Mazzola, Di Giacomo, Maschio, Corso.

SAMPDORIA
Battara (Sattolo); Vincenzi, Delfino; Bergamaschi, Bernasconi, Vigna; Toschi, Tamborini, Da Silva, Brighenti, Cuschiaroni.

● JUVENTUS
Anzolin; Castano, Salvadore; Emoli, Leoncini, Sarti, Crippa, Del Sol, Miranda (Siciliano), Sivori, Stacchini.

MILAN
Ghezzi; David, Radice; Pivatelli, Maldini, Trapattoni, Bel Vecchio, Sani, Altafini, Rivera, Barison.

● LANEROSSI
Luison; Miazza, Savoini; De Marchi, Panzanato, Zoppelletto; Vernazza, Menti, Vinicio, Puia, Campana.

ATALANTA
Cometti; Rota, Roncoli; Nielsen, Gardoni, Colombo; Domenighini, Mereghetti, Da Costa, Christensen, Gentili.

● MANTOVA
Negri; Morganti, Corradi; Cancian; Tarabbia, Pini, Castellazzi; Allemann (Simoni), Giagnoni, Sormani, Mazzero, Recagni.

SPAL
Bruschini; Gori, Bozzao; Muccini, Cervato, Riva; Dell'Omodarme, Mazzei, Bui, Michelin, De Souza.

● BOLOGNA
Cimpiel; Capra, Pavinato; Tumburus, Janich, Fogli; Perani, Bulgarelli, Renna, Haller, Pascutti.

TORINO
Vieri; Scesa, Buzzacchera; Bearzot, Lancioni, Rosato (Poletti); Crippa, Ferretti, Hitchens, Peiro, Ferrini (Rosato).

POTRJENIH OD MEDNARODNE ZVEZE

V prihodnji atletski sezoni sto mednarodnih mitingov

Možnost organizacije tekmovanja za pokal narodov

PRAGA, 16. — Na sestanku Mednarodne atletske zveze, ki je bil v soboto in nedeljo so določili koledar tekmovanj v prihodnjem letu, razen tega pa še sklenili, da bodo na naslednjem sestanku (aprila 1963 v Italiji) obravnavali možnost, da bi organizirali tekmovanje za pokal narodov v atletiki.

Izmed sto mednarodnih srečanj v letu 1963 omenjemo nekatere najpomembnejše:

2. junij: Zah. Nemčija - Jugoslavija v deseteroboju in peteroboju (moški in ženske).
15. in 16. junij: Memorial Kusočinskega v Varšavi.
22. in 23. junij: Poljska - Italija.
6. in 7. julij: Memorial Znamenski v Moskvi.
12. in 13. julij: Mednarodno prvenstvo Anglije v Londonu.
13. in 14. julij: Italija - Avstrija - Grčija (moški).
13. in 14. julij: na Holandskem šesteroboj Holandska, Francija, Belgija, Nemčija, Švica, Italija.
16. in 17. julij: Skandinavija-Balkan (moški).
20. in 21. julij: Jugoslavija - Bolgarija (mladinci, člani, članice).
19. do 21. julija: italijansko državno prvenstvo.
20. in 21. julij: SZ - ZDA (moški in ženske) v Moskvi.
26. in 27. julij: v Pragi memorial Rosicky.
27. in 28. julij: Poljska - ZDA (moški in ženske) v Katowicah.
28. julij: v Avstriji Avstrija-Italija (ženske).
30. in 31. julij: Zahodna Nemčija-ZDA (moški in ženske).
3. do 5. avgusta: V. Britanija ZDA (moški in ženske) v Londonu.
10. in 11. avgust: v Franciji juniorski troboj Francija - Italija-Poljska.
14. avgust: v Londonu Anglija-Italija (moški).
17. in 18. avgust: Romunija - Jugoslavija - Poljska (ženske) v Temišvaru.
18. avgust: Zah. Nemčija - Francija (mladinci in člani).
23. in 24. avgust: Velika Britanija - Z. Nemčija (moški in ženske) v Londonu.
31. avgust in 1. september: Jugoslavija - ČSSR (moški in ženske).
14. september: Švica - Italija B (ženske) v Luganu.
21. in 22. september: Francija SZ (moški) v Parizu.
22. september: Italija - Francija-Jugoslavija (ženske).
5. oktober: miting prijateljstva v Sieni.
13. oktober: Sev. Italija - Švica (juniorji).
13. oktober: v Atenah Grčija, Italija, Turčija.

JURIJ GAGARIN 6.

CESTA V VESOLJE

Zapiski letalca-kozmonavta ZSSR

Saratov nam je bil všeč. Tjakaj smo prispeli avgusta. Namestili so nas v dom, v Mičurinski ulici številka 21, in takoj smo odhiteli na Volgo. Na bregovih te prelepe reke se je rodil veliki Lenin. Dolgo smo stali v pristanišču in se veselili hitrosti reke in brezmejnih daljav. Ta podoba je bila v soglasju z našim vznesenim razpoloženjem, saj smo vstopali v nove in še nedoživeto življenje, postali smo študentje.

Vsi, ki so prispeli v tehnikum, so bili razburjeni, kako bodo minili izpiti. Nam, ki smo bili iz Ljuberec, ni bilo treba delati izpitov, kajti imeli smo odlične ocene iz sedmih razredov. Edino, kar so zahtevali, je bilo, da smo naredili izpit iz proizvodne prakse. Toda sleherni izmed nas je že imel peti tečaj za livarje-modelarje in seveda smo izpite opravili uspešno. Sploh pa so naredili izpite vsi dobro. Saj je večina bodočih študentov prišla v tehnikum iz tovarn. Številni so bili mnogo starejši, prišli so celo mojstri, ki so bili željni, da bi si pridobili srednjo tehnično izobrazbo.

Ko so nas vpisali v tehnikum, je direktor dejal:

«No, študentje, pojdite zdaj, dokler se ne bo začel pouk, malo na polje, da boste pomagali spraviti žetev....»

Sedli smo na tovornjake in se odpravili osemdeset kilometrov iz Saratova v kolhoz. Tam so na gumnu mlatili pšenico in jo vozili v elevator v Jekaterinovko. Delali smo dva tedna, prejeli zahvalo od vodstva kolhoza in se z istimi šoferji vrnili v mesto.

Pouk v tehnikumu se je začel. Tehnikum je bil v ulici Saccoja in Vanzettija. Okolje je bilo tukaj precej resnejše kot v osnovni in vajeniški šoli. Tudi zahteve so bile večje in učna osnova tudi solidnejša, laboratoriji, knjižnica in kabineti za različne panoge. V naši skupini je bilo petintrideset ljudi, ki so prispeli iz različnih krajev Sovjetske zveze, med njimi je bilo nekaj komunistov, odlikovancev in udeležencev velike domovinske vojne. Ti so bili že poročeni ljudje in imeli otroke. Vse pa jih je sem pripeljala želja po znanju in stremljenje, da bi čimbolj koristili domovini.

Sprva smo si s težavo pridobivali nova znanja. Ljudje, ki so se bili odvadili šolskih klopi, so množično dobivali dvojke. Nam trem, Petuškovu, Čugunovu in meni pa je šlo učenje gladko izpod rok: vse je bilo še sveže v spominu. Pravili so nam «neločljivi Moskovčani», pogosto so se obračali k nam po pomoč in radi smo pomagali tovarišem, da so razumeli nejasna vprašanja. Številni študenti so bili posebno slabi v matematiki. Saj to je zelo muhav predmet: če si izpustil samo dve, tri učne ure ali se slabo naučil kakršnekoli formule ali pravila, se ti je vse to kasneje maščevalo. Mi pa smo vsi trije ljubili matematiko. Vedeli smo, da v našem času, v stoletju atoma, ni mogoče živeti brez matematike, kajti vse slovi na natančnih računih. In sleherni je sanjaril, da bi si kupil logaritmično računalo.

V tehnikumu je vladal duh tovariške medsebojne pomoči. Mi, mladina, smo opazovali, kako se obnašajo starejši, prisluškovali smo njihovim mnenjem in se trudili, da bi jih posnemali. «Sam lahko propadeš, toda tovariša reši,» so kdaj pa kdaj govorili bivši borci in pri njih smo čutili že nekaj tako znanega in skupnega. V slehernem izmed njih so prihajale do izraza poteze tistih dveh letalcev, ki sem jih bil videl prve dni na vasi in ki sta takrat tako porazila mojo domišljijo s širino njunih src. Tehnikum ni bil zame in za vse komsomolce samo šola znanja, temveč tudi pomembna šola za življenje.

S slehernim dnem je pri študentih čedalje bolj in bolj naraščalo veselje do študija. Dvojke so postopno izginile, zamenjale so jih trojke, potem pa tudi teh skoraj ni bilo več. V prostem času smo se precej ukvarjali s športom in organizirali smo košarkarsko moštvo. Še v vajeniški šoli sem se navdušil nad to naglo in živo igro. Naše moštvo je sodelovalo v mestnem tekmovanju in zavzelo prvo mesto med saratovskimi tehnikumi. Pozimi smo trikrat tedensko trenirali v športnih dvoranah. Imel sem tudi prijatelja Toljo Navalihina. Vedno ga je vleklo na smučanje v zasnežene predmestne gaje, toda jaz sem imel rajši košarko. Smučal sem sicer tudi, toda ne toliko in tako pogosto kot drugi.

V domu sem živel v sobi, kjer je bilo poleg mene še štirinajst fantov. Živeli smo prijateljsko in lepo. Zvečer so fantje pogosto igrali šah, celo turnirje so organizirali. Toda jaz nisem sodeloval na turnirjih; pri srcu so mi bile bolj razgibane igre, nisem mogel sedeti ure in ure na enem samem mestu.

Štipendijo smo prejemali majhno, petdeset rubljev na mesec v prvem tečaju in sto rubljev v zadnjem. Čeprav nas je država oblačila, hranila in obuvala, smo vseeno morali strogo paziti na svoje izdatke. Pa vendar smo našli sredstva tudi za to, da smo hodili v gledališče in kino. V Saratovu je dobra opera. Tam sem poslušal «Rusalko» Dargomiskega, Bizetovo «Camen», «Pikovo damo» Čajkovskega. Največji vtis je naredila name opera Glinke «Ivan Suzanin». Ko sem sledil operi, se mi je zdelo, kot da sem tudi sam na odru skupaj z ruskim ljudstvom, ki se je borilo proti sovražniku domovine.

V kino smo hodili pogosteje. Običajno smo hodili v družbi, saj so na tehnikum tudi hodila dekleta. Po slehernem filmu smo obvezno izmenjavali mišljenja in se prepirali. Meni je bil všeč film «Zgodba o resničnem človeku», ki so ga posneli po knjigi Borisa Polevoja. Film sem si nekajkrat ogledal in tudi knjige nisem enkrat samkrat prebral. Aleksej Maresjev, glavni junak «Zgodbe o resničnem človeku» mi je bil bolj všeč od junakov Jacka Londona, bliže mi je bil po duhu in hotenju. Pogostoma sem pripisoval samemu sebi, kako bi ravnal, če bi sam zašel v takšen zapleten položaj kot Maresjev. Že od otroštva sem imel rad «Obada» Liliane Voynich. To je bil priljubljeni junak otrok. Bral sem: «Na prsih je imel skrit robec, ki ga je bil spustil na tla Montanelli. Obsul je ta robec s poljubi in prejokal nad njim vso noč kot nad živim bitjem....» In pred seboj sem videl tisti zmečkan robec, občutil sem njegovo slano vlažnost in jasno slišal strele vojakov, ki so streljali v Obada.

Rad sem imel Obada, toda Maresjeva sem še bolj vzljubil, Bil je moj sodobnik, živel je skupaj z nami na isti zemlji in rad bi ga srečal ter mu stisnil možato roko.

Književnost nam je predavala Nina Vasiljevna Ruzanova, pozorni, skrbni pedagog, zaljubljen v svoj predmet. Sestavila je seznam knjig in nam nujno priporočila, da naj jih preberemo. Na tem seznamu je bila vsa serija «Zgodovina mladega človeka 19. stoletja», ki jo je svoj čas redigiral Maksim Gorki. Seznanila nas je z veledelo ruske in svetovne klasike. Še danes se spominjam razburjenja, ki me je objelo, ko sem bral «Vojno in mir» Leva Tolstoja. Nadvse so mi bili všeč čudežni knjigi najbolj vseč prizori bitk in podobe zaščitnikov domovine pred Napoleonovim napadom, topničarja Tuskarjeva, poveljnika polka kneza Andreja Bolkonskega, oficirjev Rostova, Dolohova in Denisova. Tudi general Kutuzov je bil zelo živ prihajal pred moje oči.

V tistem času sem prebral tudi «Pesem o Hiawathi» ameriškega pesnika Longfellowa, dela Viktorja Hugoja in Charlesa Dickensa. Bral sem veliko, da bi nadomestil tisto, česar nisem uspel prebrati v otroških letih. Kakor vsi moji sovrstniki sem se navduševal nad Julesom Vernom, Conanom Doylom in Herbertom Wellsom. Vedeli smo, da je angleška pisateljica Mirnala Sovjetska Rusija, da je ob letih lakote pripotovala v Moskvo se pogovarjal z Vladimirjem Iljičem Leninom in napisal knjigo «Rusija v megli». Radi bi prebrali to knjigo, toda nismo je mogli dobiti. V saratovski mestni knjižnici je ni bilo.

Herbert Wells je dvomil v leninski načrt za elektrifikacijo dežele. Toda mi smo z lastnimi očmi videli, kako so po Volgi karavane tovornih ladij vozile material za gradnjo kujbiševskega električnega vozla. To, kar je bil jasnovidno predvidel Lenin, se je dogajalo pred našimi očmi, s pomočjo delovnega rok sovjetskega ljudstva.

V zelo zanimivem času je potekala naša mladost. Tudi nam je bilo pohiteti z učenjem Povsod smo bili potrebni. Tako doma, kot za mejami se je dogajala množica dogodkov, ki so vznemirjali vse študente tehnikuma, še posebej pa komsomolce.

Nekje daleč za tridesetimi deželami je majhen, svobodoljuben narod Koreje odbijal krdela največje kapitalistične dežele sveta, Združenih držav Amerike. Svoj dan smo živeli tako, da smo poslušali po radiu poročila o bojih na Korejskem

(Nadaljevanje sledi)

UREDNIŠTVO: TRST — UL. MONTECCHI 6-II. TELEFON 93-808 IN 94-638 — Poštni predal 559 — PODRUŽNICA GORICA: Ulica S. Pellico 1-II, Tel. 33-82 — UPRAVA: TRST — UL. SV. FRANČIŠKA št. 20 — Tel. št. 37-338 — NAROČNINA: mesečna 650 lir. — Vnaprej: za leto 1800 lir, polletna 3500 lir, celoletna 6400 lir — FLRJ: v tednu 20 din, mesečno 420 din — Nedeljska: posamezna 40 din, letno 1920 din, polletno 960 din, četrtletno 480 din — Poštni tekoči račun: Založništvo tržaškega tiska Trst 11-5374 — Za FLRJ: ADIT, DZS, Ljubljana, Stritarjeva ulica 3-I, telef. 21-928, tekoči račun pri Narodni banki v Ljubljani 600-14/5-375 — OGLASI: Cene oglasov: Za vsak mm v širini enega stolpca: trgovski 100, finančno-upravni 150, osmrtnice 120 lir. — Mali oglasi 30 lir beseda. — Vsi oglasi se naročajo pri upravi. Odgovorni urednik: STANISLAV RENKO — Izdaja in tiska Založništvo tržaškega tiska, Trst